

309119

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 4 వ తేది మంగళవారము

No. 204

నంబరు. 8.

పింగళినామ సంవత్సర కార్తిక మాస బహుళ వర్షి ౭

సంచిక ౨౦౪

మంచిమనసు! వేనవేలు భిక్షుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!
2 పంచలు కొనుగోరికి ఆత్మలార్పాటమన కోర్కెని
కోడండ్రప్రలాపము ఆను గ్రంథమొకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు

ఆ నేకపంచలు భిక్షుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు రెగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయున్న గల మేలైన ఆనలో
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకోరకు తెప్పించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో: ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, కోనా, మేఘ వర్షం,
ఇత్యాది రంగులు గలవి, క్లాసునీయమైనవి, త్వరపడుదు.
5 క్లాసులదివిన్ని 2 క్లాసుల వేడలుగల పట్టుపంచె 1-కి 2.0-0
జపాక పట్టుపంచలు చాకము 2 మూరలు ... 1.6-0
8 చాకములు తెప్పించుకొనిన పాన్ లెన్ పేనా ఇనాము.

అన్నిటికి పోటీలే ప్రత్యేకము.
(536) చిరునామ:- రాజలక్ష్మి నింపెని,
8, కంఠపు మొదలి నీధి, తిరువల్లి క్లబ్, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(వద్య కావ్యము)
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదనెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కలశేఖరము లె
కలిగె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ మొదలగు
చివయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయముచిచ్చియున్నది.
శ్రేణిమిగుల సులభము. 900 పుటలు ఆత్మ్యత్రమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. కల 5-0-0. కర్నూలు వేతె.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీ: - సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము
2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై ఆచ్చు. కాలిఫో
రైండు ధర 1.8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.
(26) జనమంచి కేషాద్రికర్మ
తెలుగుపండితుడు, ముగ్ధనిసీపల్ వైమానా-లు, కడప.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పొక్కులు నొప్పుల బాధ
దోలును. వాయువు
పోట్లు పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.
వనమూలికలచే హిందూ దేశే మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనము, దిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

వకటన.

972

కాంపాండర్ల ప్రైనింగుకు వెళ్లగోరు శ్రీలతో
యీ క్రింద పుదహరించిన అడ్రసుకు వారియొక్క
దరఖాస్తులను డిసెంబరు 20 తారీఖులోపుగా పం
పుకోవలెను. అట్టి వారికి ప్రైనింగు కాలములో
నెల 1-కి రూ 7. చొ॥ 9 మొదలుకొని 12 మాస
ముల వరకు జీతములు యివ్వబడును. ప్రైనింగు
అయిన పిమ్మట వారిని 12 రూపాయలజీతముతో
కాంపాండర్లగా నియమించి కొంతకాలమునకు నెల
1-కి 20 రూపాయలవరకు వృద్ధిచేయబడును. దర
ఖాస్తులు పంపుకొను వారు 20 సం॥ మొదలు
30 సం॥ వయస్సులోపుగా నుండి శరీరదారుశ్యత
గలిగి యుండవలెను.
అడ్రసు:- డిస్ట్రిక్టు మెడికల్ అండ్ సానిటరీ ఆఫీసర్
కృష్ణా.

District Medical & Sanitary Officer, Kistna.

పీవిల్లుపార్కు

వేడుకలు, ప్రదర్శనములు.

డిశెంబరు 24 వ తేదీ నుండి గాని కొంచెము
ముందుగా గాని ప్రారంభమగును.
హిందూ దేశ చిత్రకళా, పారిశ్రామిక వస్తు
ప్రదర్శనములు జరుగును.
స్వదేశీవస్తువుల నేకములు ప్రదర్శింపబడును.
హిందూ దేశ మెంతవఱకు పారిశ్రామిక రం
గమున స్వతంత్రజీవనము చేయగలదను సమస్య
కిందు తెగిన సమాధానము ప్రస్తుతమగును.
చిత్రమైన వినోదములు, వ్యాయామప్రదర్శనములు
నేత్రోత్సవము చేయుచుండును.
ఈ ప్రదర్శనములకు శ్రీ చెన్నపురి గవర్న
రుగారధ్యక్షులై యుందురు. వీనిమూలమున లభిం
చు ద్రవ్యమంతయు చెన్నపురి యుద్ధనిధి కొసంగ
బడును.
ఇంకను వివరములు కావలయు వారు మద
రాసు పార్కు ఫీరు ప్రదర్శనముల కార్యదర్శికి
వ్రాయవలెను.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దినుసులు.
మెడల్లు పొందిన నేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు
విధమైన చెట్లదినుసులు యింక ఆనేక విధములయిన మొ
క్కల దినుసులు సీమ కాయకూరలు నాటుకాయకూరలు
చిత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు
అర్ధడా స్టాంపుపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలా
గు పంపుతాము. బాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.
ఎస్. కె. వి. కాదర్ మీరాసాహెబు.
చిత్తనములు, మొక్కవర్తకుడు.
కుమారస్వామిపట్టి, నేలం.
(959)

అద్భుతనివారిణి.

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రిక్ బానిక్ డెరల్సు

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చుతేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము,
అయాసము, కుక్కనప్తముపోగొట్టును. విద్యాధులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొద
లగు వారికి ప్రత్యేకమైనవస్తువు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందువలన భాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోక్షము ఒక మారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 ,, ,, ,, 2-0-0
సోనము: ప రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జా ననీనము!!

ఆట్టో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆత్మార్థ
వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయ వ్రేనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
వనము మధ్యలోనుండు యెంత కుఖమయిన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
వేనియుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి ప్రాసీ కంపుడు.
కల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 వి.పి. చార్జీ
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అందు తెమికల్ కంపెని.
నెం 155, జుమ్మామసీదు నీధి, బొంబాయి.
మద్రాసు యేజంటు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి,
వైమానాబాదు నోడ్ మదరాసు.

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. బుక్సు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

బుతు శోధక

బుతుశూల ఆత్మకూరమైన వ్యాధి.
దానిని తొలగింపకున్న సంతానము కలు
గదు. ఈబుతుశోధకము నేనించి ఆ నేక
శ్రీలు సంతానతతులై ఇపుడు చాల
సుఖించుచున్నారు. నీవు బుతుశూల
వలనబాధపడుచున్నవా? అట్లయిన
బుతుశోధకము నేనింపుము. వెల డబ్బీ 2-0-0.
గంధర్వ ఫార్మసీ,
రాజమండ్రి తేక, 83, లింగి నెటి వీధి, మదరాసు.

వీలూరు డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టు

ఫయల్ O. S. 572/1914 రు

వాది పొన్నాడ సూర్యప్రకాశం సా॥ రాజమండ్రి.
ప్రతివాది, యన్నమని లచ్చయ్య సా॥ తో
గుమ్మి 2 వేల అమీద గురుమ్మాన్తి సా॥ డిటో
3 వీరారామయ్య సా॥ వాడవల్లి 4 మొఖమాట్ల
పుల్లయ్య సా॥ తో గుమ్మి యీ నెంబరు డిక్రీబాకీ
క్రీందను 1-2 3-4 ప్రతివాదులతాలూకు వేము
లూరులో గుమ్మి వాడవల్లి గ్రామము ల తాలూకు
యిందులో కంపించిన మెచ్చాలు దాఖలా స్థి
రాస్తి కోర్టును డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టువారి
యెడల వేలం వేయటకు 17-12-1917 తేదికి
వాయిదా అయివున్నది. గనుక తమవేళ్ల ద్వారా
ప్రచురపరచించుటకు కోరుచున్నాను.

E. D. M. C. O. S. 572/1914

ప్రతి యన్నమని లచ్చయ్యతాలూకు.

కృష్ణా డి॥ యర్న గూడెం తాలూకా యర్న
గూడెం సబు డి॥ లో చేరిన తోగుమ్మి గ్రామం
తాలూకు స్థరాస్తి.

(1) నివేశన స్థలములకు హద్దులు.

తూర్పు యీ ప్రతివాదిని పసల బాపన్న
వగయిరాయిలున్న నడిచే సందుమార్గం దక్షి
ణం రాజవీధిని తీగెల బాపిరాజు తా॥ యింటి
గోడ. పద్మరతీగెల గరటయ్యతాలూకు యింటి
గోడ కొంతవరకున్న రాజవీధి కొంతవరకున్న
పుత్తరం పసల బాపన్న వగయిరాల స్థలం
యీ హద్దుల మధ్యస్థమయిన చతురంగ 600
స్థలమున్న పెంకుటియిల్లు తలుపు ద్వారబంధము
లన్న యీదలో పున్న తాటియాకుల పగువుల
కాలయన్ను.

(2) పాటిస్థలముకు హద్దులు.

తూర్పు గారపాటి సుబ్బయ్యయిల్లు పడమర
పసల బాపన్న వగయిరాలు నడిచే సందుమార్గం
దక్షిణం రాజవీధి పుత్తరం జాజవర్పు బుల్లివెంకన్న
తాలూకు యిల్లు యీ హద్దులమధ్య చతురంగ
150 లు స్థలమున్న యిందులో పున్న తాటియా
కుల పాకపయికప్పు సహా.

(3) పాటిస్థలమునకు హద్దులు.

తూర్పు రాజవీధి దక్షిణం పుక్కులూరి మాణి
క్యంరేణంగి సూరివగయిరాలయిల్లు పద్మర
యేలూరు సుబ్బారాయుడు తాలూకు వడ్డగి యీనాం
పుత్తరం గారపాటి సుబ్బయ్యతాలూకు కాశీస్థలం
యీ హద్దులమధ్య చతురంగ 160 లు స్థలమున్న
యిందులో పున్న ఫలవృక్షములున్న జ పు
కావలయును.

2. ప్రతి ది వేములమంద గురుమ్మాన్తి
తాలూకు.

కృష్ణా డి॥ యర్న గూడెం తాలూకు యర్న
గూడెం సబు డి॥ లో చేరిన తోగుమ్మి గ్రామ

తాలూకు 2 ప్రతి ది తాలూకు కాశీస్థలము 4 యింటికి
హద్దులు.

1. తూర్పు రాజవీధి దక్షిణం తమ్మిశెట్టి గరిటి
గాడిస్థలం పద్మర యన్నమని లచ్చయ్య వగయి
రాల మొఖసా యీనాం పుత్తరం పాతూరి
రామయ్య శేష్యం పాటి పెరడు యీ హద్దుల
మధ్య సుమారు X 150 లు స్థలమున్న యిందులో
పుండే తాటియాకుల యిల్లున్న తల్పులు ద్వార
బంధములు వగయిరాల యీ వత్తు సామానులున్ను.

5. 4 ప్రతి ది మొఖమాట్ల పుల్లయ్య తాలూ
కు పెంకుటి యిల్లు స్థలముకు హద్దులు. తోగుమ్మి
గ్రామం తాలూకు తూర్పు రాజవీధి దక్షిణం
మొఖమాట్ల బసవయ్యయిల్లు పడమర మొఖమాట్ల
శీతారామయ్య స్థలం పుత్తరం సందుమార్గం
యీ హద్దుల మధ్యస్థమయిన చతురంగ 175 లు
స్థలమున్న యిందులో పున్న పెంకుటి యిల్లు
తల్పులు ద్వారబంధములు వైకప్పు విహా.

6. పెంకుటియెడ్ల సావిడీకి హద్దులు.

(2) తూర్పు రాజవీధి, దక్షిణం జొన్నలగడ్డ
వెంకటసుబ్బారాయుడుగారి యిల్లు, పడమర పుక్కు
లూరి బాపన్నయిల్లు, పుత్తరం యన్నమని చ్చి
లచ్చయ్యయిల్లు యీ హద్దుల మధ్యస్థమయిన
సుమారు చతురంగ X 200 లు స్థలమున్న యిం
దులో పున్న పెంకుటికాల పయికప్పు తల్పులు
ద్వారబంధములు వగయిరాల యీ వత్తు సామా
నులున్ను.

ప్రతి ది మొఖమాట్ల పుల్లయ్య 4 ప్రతి ది తా
లూకు వేములూరు గ్రామం తాలూకు జిరాయితీ
మెరకభూమికి హద్దులు గవర్నమెంటు జిరాయితీ
మెరకు

1. రీసర్వే నె 67-3 రు య 2-94 ట్ల యిం
దుల ఫలవృక్షము 80.

2. డిటో గ్రామం తాలూకు యీనాం మెరకు
రీసర్వే నె 55 రు 2 య 87 ట్లకు హద్దులు తూర్పు
యేలూరిపాటి లచ్చారాయుడు వల్ల యీనాందక్షి
ణం తోగుమ్మి సరిహద్దు పుత్తరం పడమర మద్దిపాటి
వెద్దవెంకయ్య వల్ల జిరాయితీ, పుత్తరం వడ్లజత్తు
ల జిరాయితీ యీ హద్దుల మధ్యస్థమయిన య 2-
87 ట్లన్ను నానాఫలవృక్షములున్న యిటుకతో
కట్టిననుయ్యిన్ని

3 వ ప్రతి ది వీరారామయ్య తాలూకు వాడ
వల్లి గ్రామం తాలూకు బోటినివేశన స్థలం పెంకుటి
యింటికి హద్దులు (1) తూర్పు రాజవీధి, దక్షిణం
దూసరపూడి గంగన్న వగయిరాల యిల్లు, పడమర
మెండు తాతయ్యయిల్లు, పుత్తరం గోనెల తాత
య్యయిల్లు యీ హద్దుల మధ్యస్థమయిన చతురం
సుమారు X 250 లులో పున్న పెంకుటియిల్లు తాటి
యాకులపాకపయి కప్పు తల్పులు ద్వారబంధ
ములు వగయిరాలలో యీ వత్తు సామానులును.

గు॥ తెలికెవల్లి లక్ష్మీనారాయణ

26-11-17.

కృతవిమర్శనము

ప్రార్థనగీతములు:— ఈయది భక్తిరసప్రధానమగు
పద్యశతకము. విశాఖజిల్లా పునా ప్రవృత్తి లగు కెంతాడ నమశ్చి
వరావుగారి విరచితము. పద్యములు రసవంతములుగ నున్నవి.
అచ్చుతప్పులు విశేషముగ నున్నవి. ఛందోవ్యాకరణాది దోష
ములును అచ్చటచ్చట గన్పించుచున్నవి. పద్యములు గీతములే
యయ్య “భక్తజనపాలతో బోరు భక్తశ్రీల” అను చరణమంత
య ప్రతిపద్యమునందును గన్పించుచున్నది.

సద్వర్తనచంద్రిక:— ఈయది కాలరకు నీతిగ్రంథ
సద్వర్తనపద్యము. మాడుగుల వీరభద్ర శీతారామరాజుకృతము.
(పుస్తకములకు ఎం. వేంకటరమణ, బొంబాయిలో దూరు, శ్రీకా
కుళము.) పద్యములందు ఛందోవ్యాకరణాదిదోషము లభి
మితము. కవిత్యము పలుకృత్యు గలిగియున్నదిని చెప్పబలము
పద్యములలో ననేకము నీతివర్తనముగ నున్నవి. స్వతంత్రాభి
ప్రాయము లంతగ గన్పట్టు. కుస్తీలు మున్నగునవి కూడవని
బోధించిన నీతిల గుణగుణము లుండ, అవి కాలానుగుణ
ములు కావటంకు సందియము లేదు.

మహారాజా సర్ వెంకటగోటి రాజగోపాల
కృష్ణయ్యారచేంద్ర బహదర్, జి. సి. వి. డి., గారి
జీవిత చరిత్రము:— ఇదియొక చిన్న జీవచరిత్రము. ఇందు
కీ. శే. లగు మహారాజుగారి జీవితసారమును వారిపూర్వీకుల
వంశచరిత్రమును సంగ్రహముగ వ్రాయబడినది. వారి ముద్రాగిగ
నున్న వెమలి సుబ్బారావుగారు ఇట్లు వ్రాయుట లో
తమ కృతజ్ఞతను కాశ్యోత లిఖితరూపమున వెల్లడించుటయేగాక
ఈరాజామాదావణి జీవిత చారిత్రిక రత్నమును ఆంధ్రభాషా
మర్మికి సమర్పించి ఆధునిక సంస్థానాధిపతిచరిత్రల వ్రాయు
వారికి మార్గదర్శకులైరి. రావుగారు మరకొన్ని వివరములను
సంగ్రహించి శ్రీవారి వంశచారిత్రికమును కీ. శే. శ్రీవారిచరిత్ర
మును చాల విపులముగ వ్రాసెదరని తలంచుచున్నాను. పు
స్తకమున గొన్ని చోట్ల నవప్రశంసలములు కన్పించుచున్నవి.

మోటార్ కారు మెకానిజమ్:— ఇది కాత్త
విషయమగు నవనకాశ్యము. కాకినాడయందలి “డి కమ్మన్
యల్ అండ్ సైంటిఫిక్ ఇండస్ట్రియల్ లీకో” వారి తరపున
వి. సుబ్బారావుగారివలన రచియింపబడి ప్రకటింపబడియెను.
(వెల ఎనిమిదిరూ॥) జనసామాన్యల కుద్దేశింపబడుటవలన
నీ చిన్న పుస్తకమున కింకెల నియమించుట యుచితముకాదని
తోచుచున్నది. సులభతేలిని సామాన్యముగ మాట్లాడుకొనునీతి
నిది వ్రాయబడుట యుచితమే. కాని, “పున్నది” మొద
లగు పదముల నవప్రశంసముగా ప్రయోగించుటలో నెట్టి
స్వార్సవ్యమును గన్పించుకొన్నది. కష్టసాధ్యములగు ఆధునిక
కాశ్రీయవిషయముల నింత సులభముగ వ్రాసినందులకు
సుబ్బారావుగారు రాష్ట్ర లోకమునకు మధ్యులు. ఇట్టి గ్రంథ
ముల వ్రాయుట కిదియే ప్రారంభమయ్యు అంతముల సుగ్రా
హ్యముల జేయటంకు విశేషముగ ప్రోత్సహించబడినది.

పల్లవశిల్పశాస్త్రము:— ఈయది కాకినాడ జగన్నా
ధపురము వాస్తవ్యులు కాటాడ శ్రీరాములుగారి విరచితము.
(వెల 2 అణాలు.) వెల అధికముగ నున్నది. ఇందుపల్లవ
శిల్పశాస్త్రము, పల్లవశిల్పముల “పల్లవం” X మార్పుబడినదియు,
అన్నిటల, పల్లవ, పల్లవ, సులభముగా పూర్వపునరంతి వారే
యనియు పురాణ నిదర్శనముల జూపబడినది. చారిత్రిక నిద
ర్శనమును జూపుటకు గ్రంథకర్త చాలవరకు ప్రయత్నించెను.

సృసింహ శిల్పరూప సప్తపద్యము:— ఈ
యది భక్తిపూరితమగు పద్యకావ్యము. ఆధునికాంధ్రవాఙ్మ
యమున పేరెన్నికగన్న మహాకవి వడ్డాది సుబ్బారాయకృతము.
వెల రెండరూ॥ ఇందు కవి మంగళగిరి స్థనించుమూర్తి ప్రశం
సించెను. పద్యము లాశుధారకరమైనవని, ఉదారభావములు
ప్రేమమగు మృదుమధురమైనవి వ్యక్తీకరింపబడినవి. భక్తి
శోక, సంతోషము లొక్కతటి నుప్పిగింపటము రసస్వార్సవ్య
ము పరిచిన కొలదిని గ్రోలనగును. రెండవది భక్తరాష్ట్రానకు
కృష్ణుడు రాజాబాంధుసగుననున తాత్పర్యముగ దృష్టి
నొసగినపుడు భక్తరాష్ట్రానిక తన యెదుటనుండు విశ్వరూపుని
కల్పించినట్లు చెప్పబడియెను. భక్తరాష్ట్రాని దృక్పథము చాల
వరకు రసవంతముగ నె పోషింపబడినది.

NOTICE

(955)

Our marginally noted Salt Pans situated
in Chengalput District, Ennore Circle, attach-
ed to Vollur and Athiput Factories will be
sold. Intending purchasers are requested to
address the undersigned for any particulars
relating thereto.

Ac C
Vollur Factory License No. 34 32 19
Athiput Factory License „ 10 3 20

Mothay Venkanna Garu,

License Holder,

Ellore - Kistna Dt.

ప్రకటనము

(955)

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రిక్టు, యెమ్మూరు సర్కిల్,
వల్లూరు అత్తి పట్టు ప్యాక్టరీ ల లో ఉన్న
మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు
విక్రయించ దలంచినాము. గాన కావలసిన వారు
యీదిగున చిరునామా దారుగారికి వ్రాసినయెడల
కోరిన సంచాయషీ పొందగలరు.

వల్లూరు ప్యాక్టరీ డ్రై సెన్సు నెం 34- య 32-19
అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిటో 10- య 3-20

మోతే వెంకన్నగారు,

డ్రై సెన్సు హోల్డరు,

వల్లూరు, కృష్ణ జిల్లా.

సాంఖ్యభాష్య సార సంగ్రహము:—ఈయది సాంఖ్యమత గ్రంథము. విశాఖపట్టణవాసులు (ఓభవీధి)తాయ శేషచల రావు గారిచే టీకా తాత్పర్య సహితముగ ప్రకటింప బడినది. ఈ మతమును ప్రజలు బాగుగ తెలిసికొనవలయు నని రావుగారి యుద్దేశము. టీక మర కొంచెము విపులముగ నుండిన బాగుండెడిది. కొన్ని మత సాంకేతికపదములను తాత్పర్యములలో రావుగారు విపులముగ తెలియబరచుట యవశ్యము. పుస్తకము గ్రంథాలయములకు వితముగ నొసగబడును. చదువు కొన నర్హులగు వారికి గూడ ఉచితముగ నీ ముద్రమును. రావు గారి యుత్సాహమును వితరణమును ప్రశంసార్హములు.

బాపట్ల తాలూకా ప్రత్యేక సభ:—హిందూదేశకార్య దర్శిగారి రాకకు స్వాగత మొసంగి, దేశీయమహాజనసభ మహా మృదీయసమితివారిచే సమర్పింపబడిన హిందూదేశరాజ్యాంగ సంస్కరణ విధానము వామోదరమట మున్నగు సంతకముల చర్చించుటకై 9-12-17 తేదీన బాపట్ల పురమందిరమున ప్రత్యేక బాపట్ల తాలూకా సభ జరుపుట కేర్పాట్లవర్పబడినది. రామరాజు చెంచురామయ్య, ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి.

శ్రీబాలసరస్వతీ పుస్తకనిలయము:—పీఠికాపురము లోని గుజరాతిపేట వాస్తవ్యులను విద్యార్థులనునయిన కొందఱు బాలరు 1-వ తేదీన వైపేరి ఒక పుస్తకనిలయమును స్థాపించిరి. వారి పుస్తకరాజములకు తావిచ్చిన తణిక్కల్ రామయ్యగారు వందనీయులు. ఈ పుస్తక నిలయమున ప్రస్తుతము మూడువందల పుస్తకరాజము లున్నవి. ఇంకను ఈ పుస్తకనిలయము వృద్ధిపొందగలను.

మదరాసు అందు సదరక్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకా స్పృశింపబడినది.)

1917 మదరాసు క్రిస్మసు పార్కు ఫెయిరు

1917 సం॥ డిసెంబరు మాసములో జరగ

బోవు క్రిస్మసు పార్కు ఫెయిరు ఉత్సవసందర్భమున మూడవ క్లాసులో ప్రయాణముజేయుటకు టిక్కెట్లను టిక్కెట్లు ఈ క్రింద జూపబడిన స్టేషనుల నుండి రాను, పోను మెయిలు బండి ధరలలో 1½ వంతు చొ॥ నను ఇతరబండ్ల ధరలలో 1½ వంతు చొ॥ న విక్రయించ బడును:—

గూడూరునుండి విశాఖపట్నమునకు

తెనాలి	...	రేవుల్లి
రేనిగుంట	...	రాయచూరు
కాట్నాడి	...	బెంగుళూరిసిటి
హూస్సేట	...	(బందరు) మచిలీపట్నము
హిందూపూరు	...	గుంటకల్
ధర్మవరము	...	పాకాలా
బొమ్మసముద్రము...	...	కొండగుంట

పై రేల్వేసు అసలు టిక్కెట్లకు అదనముగ పార్కు ఫెయిరు ప్రవేశ కట్టము 0-4-0 అగాలు చేర్చబడును. పార్కు ఫెయిరుకు ఈయబడు టిక్కెట్లు మూడుభాగములు కల్గియుండును.

1. మొదటిభాగము:—పై ఊల్లకుపోవుటకు.

2. 1917 సం॥ డిసెంబరు 22 నుండి జనవరి రెండవ తారీఖుల లోపుగ ఏ దినమందైన పార్కు ఫెయిరు జూడబోవుటకు (మొదటి రోజు ఆఖరు రోజు కలుపుకొని)

3. మూడవభాగము తిరిగి యింటికి పోవుటకు పయోగించబడును. పిల్లలకు పెద్దవాండ్ల కీను బడిన ప్రత్యేక పు రేల్వేలో సగమువంతు ఛార్జి చేయబడును. ప్రవేశకట్టము 0-4-0 యిచ్చితర నలెను.

ఈ టిక్కెట్లు 1917 సం॥ డిసెంబరు 20 వ తేదీనుండి 1918 సం॥ జనవరి మాసము 2 తేదీ వరకు ఈయబడును. 1918 సం॥ జనవరి 5 తేదీ వరకు అర్ధరాత్రివరకు ఈ టిక్కెట్లు టిక్కెట్లు ఉత్తమోగించును.

బందరు దివి తాలూకాల ప్రత్యేకావసర సభ.

మచిలీపట్టణము.

ఈ నెల 2 వ తేదీ ఆదివారము పాయల్రేవు 2 గంటలకు మచిలీపట్టణపు పురమందిరమున బందరు దివి తాలూకాల ప్రత్యేకావసర రాజకీయసభ సమావేశ మయినది. బందరు నందలి విద్యాధికులలో చాలమంది ప్రముఖులను బందరు దివి తాలూకాల గ్రామములకుండి చాలమంది రయతులకు హాజరయిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు లింగమల్లు వేంకటరద రాజులు బి. ఏ. గారు సభ్యుల కాహ్వాన మొసగుచు నిల్లు నడిచిరి:

ఆహ్వానసభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము.

ప్రస్తుతము ప్రపంచమును కలవరచుచున్న ఐరోపా యుద్ధములో మన హైందవులు ఆంగ్లేయులకును వారిమిత్ర మండలివారికిని చాలసహాయముచేసి వారికృతజ్ఞతను ప్రాత్రు లయియున్నాడు. ఆంగ్లేయ రాజకీయ వైఖరిని బహిష్కరించు దేశము నకు స్వతంత్ర పరిపాలన యిచ్చుట న్యాయమని నడిచియున్నాడు. ప్రస్తుతము ప్లేటు క్రకట రీ గారగు మాంట్ డ్యూరు మనదేశమునకు వచ్చి మన ఆశయములను స్వయముగవినుట సంభవించుచున్నది గనుక మన కోరికలన్నియు ఇప్పుడే ఆమగవలయునని నానిశ్చయముగ నున్నాము. ఈ తరుణమును పోగొట్టుకొనినయెడల నిట్టి తరుణము తిరిగి మనదేశమునకు సామాన్యముగ సంభవించకపోవచ్చును.

మనమందరము కోరదగిన ముఖ్యవిషయము కాంగ్రెసు స్క్రీము అను ఉన్నది. కర్మినిగారి స్క్రీముగానీ, కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకముగ సంచరించుచున్న బ్రాహ్మజేతరులస్క్రీము గాని దేశమున కంతమాత్రము అనుకూలముగ లేకపోవుటయే గాక నష్టదాయక మని గూడ నా అభిప్రాయము. కాంగ్రెసువారుగూడ మనకు కావలసిన దంతయు కోరినట్లు ఆగ పడదు. వారు కోరినది తాత్కాలికమునకు పరిమితమైనదిగ నున్నది. కార్యనిర్వాహక పద్ధతిలోనిసభ్యులసందర్భము, ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులకు తొలగించు పద్ధికారముండవలయును. సర్కారు ఉద్యోగస్థులకు చట్టనిర్మాణసభలలో ఓటు ఇచ్చుట కట్టి అధికారము నుండగూడదు.

దివాన్ బహదూర్ వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యముపంతులు గారు కిలం జగన్నాథరావు నాయుడు, ఎం. ఏ. బాబ్జరు గారిని అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుటకు కోరుచు తీర్మానము నుపపాదించగా, పురాణం నూరికాశ్రితిగారు బల పరచిరి. పిమ్మట జగన్నాథరావు నాయుడుగారు తమ ఉపన్యాసమును తెలుగున స్పష్టముగను, తేట తెల్లముగను చదివెరి:

అధ్యక్షుకోపన్యాసము.

మన హిందూదేశరాజ్యాంగమంత్రి యగు మాంటాగు గారికి మియందరిపత్తుమన స్వాగత మొసంగుట వాస్తవము కర్తవ్యము. మాంటాగుగారిని మన రాజకీయ స్థితిగతులను స్వయముగను ప్రత్యక్షముగను పరిశీలించుటకు ఇచ్చటికిబంపిన బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారి రాజనీతి యెంతయు గోసయూడదగియున్నది.

ఈ యుద్ధసమయమున మనము స్వరాజ్యమును గోరుట తగదని కొందరు, దేశములో నైకమత్యమును సాంఘిక రాజకీయ విషయములందు సమానతయు లేవుగాన స్వరాజ్యమును వెంటనే కోరగూడదని మరికొందరును అనుచున్నారు. కాని, యిట్టి మాటలు మనదేశమునకే గాక బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు గూడ ననారవమును కళంకమును ఆకాశించుచున్నవని నేను జెప్ప సాహసించుచున్నాను. మనకు స్వపరిపాలనా శిక్ష నొసంగుటకై బామిరాజ్యమునకు భృత్ కర్తగా నుంటియని చాలమంది గవర్నరులు వైస్రాయిలు కేబ్లెటేను చెప్పినభిప్రాయములను బట్టి యావిషయము స్పష్టము గాగలను. అభివృద్ధిపరచుటకును ద్వారావర్తిమగ జేసుటకును మాత్రమే యాదేశమును కాలించుచున్నాను గాని ఆకావరచుటకును నాశన మొనర్చుటకు గాని రాజకీయవిధి పద్ధతులనుండియు బ్రిటిషువారిని కార్యభేదములనుండియు కలుపుచు ప్రకటింపబడినది. మాదేశమును మేము పరిపాలించుకొనవలసి చెప్పట వారుచేసిన నాగ్ధానములు భవిష్యత్తునకు విజ్ఞప్తిచేయుట కానా? మనము స్వపరిపాలన కనభ్యర్థించుచు చెప్పుట మన దేశమున కనారవము. ఆదేశము కాదు, అభివృద్ధి మన ఆసక్తియు, బ్రాహ్మజేతరులనుగూర్చి ముఖ్యముగా విషయము.

మునే చింతించుచు ప్రజాస్వామికమునకు మార్గదర్శకులను అగ్రగాములు నైన మన బ్రిటిషువారు మనము పరిపాలించుకోగలిగినది లేనది నూత్నదృష్టితో నెత్తిగియుండ లేదా? మన బాధ్యతలను నిర్వహింపగల రాజకీయపరిజ్ఞానము మనయొద్ద లేదా? అట్లెన్నటికినిగాదు. ప్రపంచమున కంతకును విస్తృతము గొల్పుచున్న రాజకీయ ధురంధరులు నైతము అనుకరింపదగిన రాజ్యాంగ నేతలు పరిజ్ఞాతలు. మనకు విస్తార సంఖ్యాకులు గలరు. మన దేశములోని వివిధ భాగముల యొక్కయు వివిధ సంఘముల యొక్కయు ప్రశాంతిని ప్రబోధమును గాపాడగల యొకమత్యము మనయందు లేదందుమా? మనలో నైకమత్యము లేదని యాక్రోశించువారు నన్ను డిక్షింపించురా? మన మతము అభిప్రాయ భేదములను భేద భావములను పురికొల్పక పరాభిప్రాయ సహనమునే బోధించుచున్నది అదే కానియెడల, మన హిందూదేశములో తమయొ స్వతంత్రతత్వాలోచనలను ఎట్లు వర్ధిల్లి యుండును? మనలో నైకమత్యము లేదని చెప్పువా రక్కడక్కడ మొక్కొక్క గుండ నచ్చును. కాని, ప్రజాభిప్రాయ మెట్లున్నదో మనకు పితవమే. సముద్ర తరంగ ఘోషములో నొక రాతి చప్పుడు వలె నొక్క మానవుని యరపులు మన స్థితిని కప్పి పుచ్చబాలవు. ప్రజలు స్వరాజ్యమును కోరుచున్నారా లేదా యను విషయము విచారణీయము. ఎవరో స్వల్ప సంఖ్యాకులు తప్ప ఎల్లరును స్వరాజ్యము నేకీభావముతో కాంక్షించుచునే యున్నారు. ఎవరినైన నొకవ్యవసాయమని నకుగుడు. స్వపరిపాలనకు వలసిన సమస్తాంశములను మనకుండి యుండగా ఈ యనంగీకార మెచ్చట నుండి వచ్చుచున్నదో నే నెరుకుచున్నాను.

మనము స్వపరిపాలనమున కన్నులమని చెప్పట బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకే కలంకమనికూడ చెప్పియుంటిని బాదాపు 200 సంవత్సరముల యుదారపాలనము తరువాత మనము స్వరాజ్యమునకు సమర్థులము కామని చెప్పినచో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును చులకనచేయుటకాదా? బ్రిటిషువారు తమ పరిశ్రమ వృద్ధాకాలేదనియు, తమయూదర్పములు నిరసింపబడలేదనియు, తమ నిదర్శనము తృప్తికరింపబడలేదనియు, ఇప్పుటికైనను తమ యుద్దేశములు సఫలములైనవనియు గర్వముతో నున్నాంగురురు. ఇదివరకే యుత్సృష్ట నాగరికతగల హైందవులను రెండు శతాబ్దములకాలము ఏలినపిచ్చుట బ్రిటిషు పరిపాలనను ఫలప్రదియి కాలేదనియు, దృఢచగు జాతీయ నిర్మాణము గావించుటకు దోడ్పడలేదనియు చెప్పుట వారి 'స్వచ్ఛక్తి' క్రికి నుని పూయుటకాదా! ఉదారస్వభావులగు బ్రిటిషువారికి మనము కావించు స్వరాజ్యాంధోళనము సమృత్తుగ నుండదని మనము తలంచుట పొరపాటు. మనమట్లెన్నటికిని భావింపజరదు. కానములను గొరవించుట బ్రిటిషువారి ప్రధాననైజము. కావున కాననబద్ధమగు నాంధోళనము జరిపినచో వారు మనకోరికల నెన్నటికిని కాదనరు. కానముల నతిక్రమించుచు ప్రభుత్వమునందు విప్లవమును గల్గింపజూచినచో వారికి అంగీకారముగా నుండదు. లోకములో నేపురుషుడుగాని తన ప్రయత్నములు సఫలములై నందునకు సంతోషింపకుండవలదు. కాననబద్ధమగు నాంధోళనముచే బ్రిటిషు ప్రజలకు మన యర్హతను జాతించుటయే మనము చేయవలసిన కర్తవ్యము. ఈ కాంగ్రెసులీగుల స్క్రీమును వల్లకాదని, కొంచె మించుమించుగా అమాదిరిస్క్రీమునే మఱియొకదానిని తయారుచేసి యేకభావమునకు భంగము కలిగించుటవలన లాభములేదు. కాని, ఒక్కవిషయమునుగూర్చి నేను విపులముగా ముచ్చటించవలసి యున్నది. నేడు చర్చింపవలసిన విషయములలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముతో గూడ కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునుగూర్చిన తీర్మానము స్థిరాముఖ్యము వహించియున్నది. స్వరాజ్యవిషయమునుగూర్చి చర్చించుటలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చిన విచారణ యావశ్యకమా యని నాకు తోచుచున్నది. చర్చయల నాధారముగా జేసికొనిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యసభ్యు మద్రాసురాజధానిలో మాత్రమే పాడగట్టుచున్నది. కావున, రాజధానికి స్వాగత్యమును ఒసంగిమినినది నే ఈ విషయమును మనము బహిష్కరింపకచ్చును. పూర్వకాలములకును కర్తించు ప్రయోజనములనైన ఆధారపరిచియే కానననిర్మాణ సభాప్రాతినిధ్యమును నిర్వహించుట ఉత్తమము.

ఇక పరిణమమైన సంవత్సరములలో బ్రాహ్మజేతరులను బ్రాహ్మణులను కొంచె మించుమించుగా పులమాగ గలరు, అప్పుడ బ్రాహ్మజేతరులకును రాజకీయ సంఘటితమునకును మనకు కాపాడుకొనగలము. ఇప్పుడ బ్రాహ్మణులు ప్రభుత్వ కార్యమున ప్రవేశించుట బ్రాహ్మజేతరులకు లాభము.

కోరకలవచ్చును. అందుచేత ప్రాతనిద్రయును గూర్చి లేచి తొలి కడ ను బంధన లేదయ్యు లేకయే స్వపరిపాలనను పాగు తీసుకొనుట, బ్రాహ్మణులు తమ యధికారబలమునకై సంఘమునందలి భేదములను తొలగించుటకు శక్తికొలది ప్రయత్నింప గలరని నేను కొద్ది వక్ర్యానింప సాహసించుచున్నాడను. అట్లు ప్రయత్నింపనియెడల బ్రాహ్మణులు అల్పసంఖ్యకులగుటచే వారు ఎక్కి అధికారములను పడచుజాలరు.

బ్రాహ్మణులు జనతరములుగా పరంపరగా వచ్చుచున్న విద్యావంశ ప్రదీపము రాజ్యాంగకక్షచేతను అన్నియు ద్వారాకాటలము మెట్టు భాగమును బడచుగలరు చున్నారని విద్యాభివృద్ధి గూర్చి రాజకీయజ్ఞానమును బ్రాహ్మణేత్యులుగా భారతముగా వ్యాపించుచున్న యా కాలములో నిజబ్రాహ్మణాధిక్యము క్రమముగా నశించుచున్నది. బ్రాహ్మణులయందలి యవసర్యముచే ప్రత్యేక ప్రాతనిద్రయును ఎంతమాత్రము కోరుటలేదని నేను గట్టిగా నెక్కి చెప్పగలను. మనశ్శాస్త్రమునకై ప్రస్తుత పరిణామమునకై నట్టికోరిక కలదని నలంబుటకై న నకాశములేను. బ్రాహ్మణ్యమును పరమైన విద్యయును తెలుగు ప్రవాహముల నుద్ధరించు యేమియు జూడరాదు. నాటి బ్రాహ్మణ్య భంగము కలిగించుట వ్యాధిగా మారినది యట్టి బ్రాహ్మణ్య విధానములకు లోబడినట్లు కొంతము తలచుకొనుట కాని, యిది యంతమాత్రమును సత్యము కాదు. బ్రాహ్మణ్యము నాయవలను పురికొల్పినది యిట్టి యాత్మీయము కాదు. ఏమి సంఘమును కృత్రిమమున వలన వకాధ్యక్షులయందును తోడ్పడుట వారి యభిప్రాయము, వారి జననములలో బ్రాహ్మణుల వలెనే తాము కూడ నభివృద్ధి జూడకతనన్న యున్నామామే కాని యనూయూ ద్వేషము తెంక నాశ్రయము లేదు.

కావుననే ప్రత్యేక ప్రాతనిద్ర విషయము నాయా కాన్వేషణల కిష్టములను బట్టి వాని వానికి విడిచిపెట్టుట జాంధరియగుచున్నది. ఏమేమియు చేతనైనను బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ్యము లక్ష్యమును వీరి నంగీకరించుటచే దొరతనము వాడుకను విధులుగా భావింపక దురభిప్రాయముల నాలోపించక మానము చెప్పెడి యధాధిపత్యమును మాత్రమే స్వీకరించుదని నమ్ముచున్నాను.

ఈ విషయమై నాల్గు మాటలు చెప్పి నాయవస్థానమును యుగించెదను. భావభేదములను బట్టి రాష్ట్రవిభాగములను చేయవలెనన్న యంశముగూర్చి యిచ్చుటవిపులముగా చెప్పించుట యవసరము ఎక్కడనో బందరు గుంటూరు పురముల మారుమూల ప్రాంతములలో పుట్టిన యాయుధ్యునును జేతనంతయు నలమిగిలి యెల్లరు నేకగ్రీవముగా నంగీకరించుచున్నారనుట దీనిని గూర్చి వివరముగా వ్రాయుట కావసరము మోతమే. యుధ్యుచే మన మనోరథ మిడచునకు కొంతకాలము పట్టవచ్చును. కాని, యవకాశము లభించిన ఇంటనే మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము రావలెను. మన రాష్ట్ర విభాగమునకై యగు కృషియు నిర్బంధ విద్యా వ్యాపనములకై వివిధాంగించినచో బాగుండునని కొందఱు చెప్పెదరు. కాని, ఇట్లు తలచుట పొరపాటు. దేశభావల నాధారముగ చేసికొని రాష్ట్రములను విభాగించినచో వైరుధ్యము కలుగుచు వకా కృపించుటచే మంచి యవకాశమును ప్రాప్తమాయము లభించును. స్వతంత్ర్య సంక్షోభమును అట్టి స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకై కలయు శక్తి నొనగను మహనీయుల మొదల కృత్యుల కాపుటయునే మన పరమాధిమ్యముగ్నని. ఒకకప్పుడు రాజ్యాంగ పారిశ్రామికాది సమస్త విషయముల తాను నేరక చేయుటకు నాయకత్వమై రాణి వహించిన హిందూజాతియు, తెంపులేని విదేశీయుల దండయాత్రలచే నలగి కలిగి మడచు తాము నందలి సభ్యుల చేతములలో స్థానమును నాడగోల్పియునది. కాలము మారింది. అట్లే! యువశక్తి భావము కల్గింది. భారతదేశము పూర్వ ప్రఖ్యాతిని ప్రాముఖ్యమును సంపాదించుటకు గాను మరల తలమెత్తిన దని ప్రకటించు తరుణ ముద్దిన దని మన పాల్గొనము గర్వముతో నాహ్వానించుచున్నాము.

అమోఘదండవీరిన తీర్మానములు.

I

ఇప్పటి హిందూజాతి రాజ్యాంగ విధానము ప్రస్తుత కాలావస్థకును అనుకూలమున దగి మందలలేదనియు, నేటి యులకు బాధ్యత కల భవిష్యత్తునకై యీ దేశమున ముఖ్యముగా గాని దేశమునకు సంబంధించిన సామాన్య

మునకు తేచుమును సమకూర నేరదనియు ఘంటాపథముగా జాతి అట్టి సంస్థలను స్థాపించుటకు కలయు మార్గముల సరయుటకై మన దేశమునకు విచ్చేసియున్న మహాగౌరవనీయులగు మాంటాగ్యుయంట్రియ్యకు ఈ సభవారు హృదయ పూర్వకముగా స్వాగత మొసంగుచున్నాము.

II

దేశమునందు కాంతి వాతావరణ మేర్పడుటకు ఇప్పుడు నిర్బంధావాస శిక్షితులయియున్న మహాచ్యూతాళి సౌకర్యాలు మున్నగుదేశ భక్తులను రాజకీయ రోమోపణచే శిక్ష ననుభవింపచున్న తక్కిన దేశ శ్రేణులెల్లములను విగ్నాంతలలో వలెనే పెట్టిన విమలచేయట యావశ్యకమును సముచితమునని యాసభవారు నమ్ముచున్నారు.

III

చెన్నరాజధాని సంఘమువారు రూపించిన ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతనిద్రవిధానముతో కాంగ్రెసు-లీగ స్త్రీములలోని సంస్కరణములను సంపూర్ణముగ తత్వ ఇమే అయియున్నట్లు యేగాక సామాన్య (ప్లాన్) సభా సభ్యులలో ఆధునులకు 25 చొప్పున హిందూజాతి పరావర్తిని యంద కలయుననియు, ఇకమీద వి. సి. యస్. యన్న గుంటిపరత్తు లీచేతములనే నెలకొల్పవలయు ననియు నీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

IV

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమునకు తన్మూలమున స్వరాజ్యప్రాప్తిని ముఖ్యసాధనముగా భావప్రయుక్త రాష్ట్ర మొసంగి దేశభావలలో రాష్ట్రపరిపాలనా సౌకర్యములను ఉన్నత విద్యావ్యాపనా సౌకర్యములను గావింపవలయునని ఈ సభవారు మాంటాగ్యుగారిని గౌరవుచున్నారు.

అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందనములతో సభ ముగిసినది.

బాలయోధ దోష్యము.

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రోద్యమమును గురించియు ఆంధ్ర రాష్ట్రమును గురించియు ఈ పత్రిక మూలముగను తదితరములైన సభా సమావేశముల కల్లన ఆంధ్రుల కెల్లగలను విదితమే యె యున్నది. నేను విస్తారముగా చెప్పి వలసరములేదు. ఈ వైరుధ్యమును గుంటూరులో పుట్టి ఆంధ్రరాష్ట్రములోని యితరజిల్లాల వారి సహాయముచే పెంపొంది ఇప్పటికి పంచవన్న ప్రాయము గలదై నుండితల వెలుగొందు చున్నది. ఆంధ్రోద్యమమునకు అయిదు సంవత్సరముల తర్వాత 'బాలయోధదోష్యము' అనునది జన్మించినదని వినుట శ్రోతయు మనోహరమకరమగుచున్నది. దానికి వీరాశీముందు జన్మించినదానివలె ప్రకాశింపవలె. వీరి కాంక్షలందఱును చేరువలసినవనియే! పెద్దలన నేమి పిన్నలన నేమి ఎల్లరును చేరువగననచో మేయన పెద్దలు తమెల్లలను ఈ దోష్యములో బాలయోధులుగ చేరుటకు దోష్య మొసంగుటయు, పిన్నుల దోష్యములో వారికేమీయు గలుగజేయునగాన ఆలస్యములేక చేరుటయనై యున్నది. ఇదియే గొప్ప సాహాయ్యము ఇట్లు చేరి యాయుధ్యులయు అభివృద్ధి చేయు కంకణముగట్టుకొనిన ఆంధ్రదేశీయులను గుంటూరుపుర వాసులు న గుంటెల గుంటెల పూడి కృష్ణమూర్తి గారికి తోడ్పడవలెను. వారు ఆంధ్రదేశమునకంతయు నాయకులుగ నుండవలసినవారు. ఏలన, పశ్చిమదేశీయుల కేగి అక్కడనుండి వచ్చుటలన అక్కడి ఈయద్యులపుసంగతులు తెలిసినవారు గనకను యువకులగునకు వారు తమంతట తాము దానికి వెంపు కలిగించెదమని వాగ్దానము చేయుటవల్లను అట్లు.

ఈ యుధ్యులములో దోషములు చేయువలయు సాధ్యమై నంతవఱకు మన దేశమున నున్న లీగులచేతనే చెన్నపురి బాలయోధదోష్యమునకు ఇండియన్ జమ్నాస్ట్రీట్ ఇన్ స్పెక్టరు లైన యస్. వెంకటాచారిగారు ఇదివఱకే ధనము వెచ్చించి నేర్పుకొని ఇప్పుడు ఉచితముగా నేర్పుచుండుటకు వీలు గలిగినది. కాన, చెన్నపురిలో నున్న ఆంధ్రయువకులెల్లరు వీరి వర్తనవచ్చి వారు 1-1 బ్రాడ్వేలోనుండెదరు గాన నేర్పుకొని తమయింట్లకేగినప్పుడు కృష్ణమూర్తిగారికి తగుసహాయముచేసిన బాగుండునని ప్రార్థించుచున్నాను. వారు విద్యను ఉచితముగా నేర్పుటకు సిద్ధముగా నున్నారని నాతో చెప్పిరి. నేను గూడ అట్లు నేర్పుకొనుచుంటిని. కొలది దినములకే పూర్తియగును. గుంటూరు వెల్లి కృష్ణమూర్తిగారికి సహాయముచేయ ప్రయత్నించుచున్నాను. కానికి ఆంధ్రులెల్లరు తోడ్పడవలసినవారము }
3-12-17

జి. యస్. యస్. శాస్త్రి.

నార్తనుగారి ఉపన్యాసము.

తెలప్రోలు జమిందారుగారి యాజమన్యము క్రింద తిన్నె వెల్లిగో జరిగిన బ్రాహ్మణేతరసభలో ఇ. నార్తనుగారి రోసంగిన ఉపన్యాసముగలదు.

నేరచ్చుట ఉపన్యాసముల వినుటకు వచ్చితినిగాని మాట్లాడుటకు రాలేదు. కాని అధ్యక్షులు నన్ను మాటలాడగోరుదుండగ, వారి ఆజ్ఞాపనారముగ నర్తింపకపోవుట మూర్ఖతగ నుండును. రాజకీయ స్థితిగతులు చాలవరకు విద్యవై నాధారపడి యుండును. అంత న రి కు విద్యకును, రాజకీయములకును భేదము లేదు. ప్రభుత్వభాగోద్యోగములలో బ్రాహ్మణాధికార మశ్చేదియుగ నున్నదనుమాటలలో సత్యమున్నదని నాకు తోచుటలేదు. ఈరవయమే తగచుటలన లాభములేదు. నిజస్థితుల బాగుగ గ్రహింపవలెను. సంగతుల చూచినయెడల ఉన్నతోద్యోగములలో ననేకములను బ్రాహ్మణులకమించిరి చెప్పక పుగ. కాని, వారు తమవరంత పుత్రులనను. సాధ్యమువలనను విద్యనార్జించిరి యు, నితర జాతులు విద్యాభ్యాసముచేయక మిన్నకుండిరినియు, అందుచే బ్రాహ్మణులే గొప్పపదవులనందిరియు చెప్పక తప్పదు. బ్రిటిషు జాలముక్రింద భారతదేశము వృద్ధిగాంచుచున్నదనుట నిర్వివాదాశ్చయము కాని, ఈదేశము విచిత్రము గలిగియుండునయెడల దేశమునకు వృద్ధి గాంచుట నశ్చేయము. భారతదేశము తమ పుత్రులను, పుత్రికలను విద్యానికుల గావింపవలెను. నే నిన్ను నిజ స్నేహితునివలె నానుభావములను దాచక కృత్రిమముట నానిధి. తిరునల్వేలి వీధుల గుండ బోవుచుండ "నన్ను భావము నలము" అను అక్షరములు గానవచ్చినవి. కాని మీరీ గమానుసారముగ వర్తింపుచున్నాగా? మీరీ సంగతులను అంతరాలకములు లేవా? ఈ పరిస్థితుల గ్రహించుటకు విస్తారము రాజ నిజజ్ఞతయే, శీత్రము నుండవలెను. కృత్రి, సాంఘికతలు లేక ఉచార భావములతో నిజస్థితుల దిలకించుట కర్తవ్యమగును. భారతీయులందఱైకచిత్తము గలిగి యుండవలెను. భారతదేశమునకు సంపూర్ణస్వపరిపాలన మొసంగుట అసంభవమనియు, అది నీతి యనియు నేను చెప్పగలను. కాని మీరు మీ అభివృద్ధికి దగిన సాధనముల న నేర్పేసింప వలయును గాని, సంస్కరణములకు ప్రతిఘోషించు మంచిని కాదు. భారతదేశమునకు గల మంచి చేరవలె గళంకము గాని రా గూడదని మిమ్ముగ హెచ్చరింపుచున్నాను. హిందూజాతి క్రమపద్ధతిని కృత్రిమంకరెన. నే నిచ్చట నన్ను కొలదికాలముననే, నియోజకపద్ధతి రూపుమాని, సంపూర్ణముగా నెన్నిక విధానము కాలనభిలలో వ్యాప్తమైనది. ఈపద్ధతి కృత్రికముగ నున్నదని ప్రభుత్వమువా రంగీకరించిరి. కానననభలోని సభ్యులు ప్రభుత్వమువారి విజ్ఞానాభివృద్ధికి చాలవరకుతోడ్పడిరి. కొన్ని వత్సరములకు బూర్వము కార్వెరియానాక సభలో భారతీయసభ్యులందఱు నని యొక్కర తలచిరి? అయినను, దేశము నరాజకము పాలుచెయకయే సంస్కరణములు జరిగినవి. ఇక స్వదేశసంస్థానముల స్థితి పరిశీలించు. అచ్చట సాలనవంతయు భారతీయుల వాస్తవములచే యున్నది. స్వదేశసంస్థానములలో సంభవమైన విషయములు బ్రిటిషు ఇండియాలో అసంభవములు కాజాలవు. కావున, నితరదేశీయులవలెనే యాదేశీయు కూడ రాజకీయవిషయములలో అభివృద్ధి గాంచవలెను. కావున బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునకు ప్రతిఘోషించు, హాస్యాపములు గాక, జాభివృద్ధికి హాడ్పడవలయునని మీము ఘోషిస్తే మీరు భాతి నేను హెచ్చరింపుచున్నాను. అని నార్తనుగారు మదిరిరి. (మ్యుండ్రియా)

మదరాసు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లండులో ఇకా కార్పొరేటు చేయబడినది)

పట్టుమూటలను, బట్టలు, దుప్పట్లు, కంబళులను లగ్నేజముటల పొద్దులనుగ గాని, గూడును బండిలో గాని పంపగోరువారందరును అవి చేరవలసిన గమ్యస్థానమును, ఎవరికి చేరవలయునో వాని పేరును మార్క్సింగు సిరాతో స్పష్టముగ తెలియనట్లు ప్రాయనిచో 1917 వ సంవత్సరము డిశంబరు 15న తేదినుండి ఎం. ఎస్. ఎమ్. రైల్వే కంపెనీవారు వట్టరి ఈ ప్రకటనమునలన తెలియక చేయవలెనని. ఈ మూటలపైన ప్రత్యేకముగ తెల్లగుడ్డను కలుపుకొని పేరెవారి గుర్తులను వేసి కొనుటకు కట్టవలెను.

మాంతుగుగారు

సందేశములు.

డిశంబరు 3-వ తేదీన రాజప్రతినిధి మాంతుగుగారు కల కత్తా నగరమునందలి "ప్రోసరూము" లో నాలుగుసందేశములను కొనిరి. అందు మొదటిది వంగదేశవర్తక సంఘమువారిది. అందు 40 ప్రతినిధులుండిరి. సర్ మాభుద్రేగారు వాయకులగ నుండి సందేశమును జదివెరి. రెండవది బ్రిటిషుఇండియ అసోసియేషను. బరదాస్య మహారాజుగారు ఈ సందేశమును జదివెరి. 3-వది "హెచ్చి విగ్నెట్టు" గారు కలకత్తా ప్రేమ అసోసియేషను వారి సందేశమును జదివెరి. 4-వది కెన్యా క్రిస్టియన్ గారు ఆంగ్లో ఇండియను అసోసియేషను సందేశమును జదివెరి.

మొదటి సందేశము తరపున సర్ మాభుద్రే, హెచ్చి హోను, ఆర్. వి. మాస్టేలు, ప్రాంత కేలీరు, మా. విరను, వైకు గారలకును, రెండవ సందేశము తరపున మా. మహారాజు బహద్దరు బరదాస్య మహారాజు, టాగూరు మహారాజు, నాసిరూరు మహారాజు, కిషోరిలాలు గోస్వామిరాజు రసికీసులాహా రాజుగారలకును, మూడవదాని తరపున జె. హెచ్చి లిగ్నెట్టు, డిల్లీయ్యు జె. బ్రాహ్మ, కుడను, మన్రో, హలాపరు గారలకును, నాల్గవదాని తరపున కెన్యా క్రిస్టియన్, రండెట్టు, అట్కిన్సన్, స్టాల్టె, బర్డిసు గారలకును సందేశముల నొసగెరి.

వివిధ సందేశములవారు గోదిన సంస్కరణముల సంక్రమముగ నిచ్చుచున్నారు.

ప్రేమ అసోసియేషను.

సమయమున కనుకూలములును, న్యాయములు నగు రాజకీయాధికారములను భారతీయులు కోరుట ఈ సంఘమువారి కెంతయు సంతోషకరము. ప్రస్తుతపు సంస్కరణములు విప్లవ వైఖరి గలిగి కాలానుకూలములు గాని, న్యాయములుగాని, సరియైనవిగాని కావు. కొలదిమంది స్వాధీనరులు గోరు ఈ సంస్కరణములు ఎక్కువమంది భారతీయులకు లాభదాయకములు కానేరవు.

అసభికారులగు యూరోపియనులును ఆంగ్లో ఇండియనులును తక్కినవారికెల్ల నెక్కువ అధికారముల గోరెడు. బ్రిటిషు దొరతనమువారును బ్రిటిషు ప్రజలును ఇచ్చటనుండి తమ స్వదేశీయుల యభివృద్ధికి బాధ్యులగుచున్నారు. వీరి యాశయముల నిర్వర్తించుట వారికి భార్యము. ప్రాంతపులు వేము కేలలో వీరి సత్వము లెక్కడ పోవునోయని వీరు భయమొందుచున్నారు. భారతీయ ఆందోళనా పరులు గోరు సత్వముల వారి కోసగిన హిందూదేశపు వాణిజ్యపారిశ్రామికవృద్ధి పాడుకొలదు. అసభికార సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులు గోరిన సంస్కరణలను గాని గోకేలుగారి మరణశాసనమునకు దుడవారింపబడిన సంస్కరణములగాని హిందూదేశీయ సభాసంస్కరణములగాని అంగీకరించి అవి మెల్లమెల్లన హిందూదేశమునందలి బ్రిటిషు పరిపాలనాధికారమును అణచివేయుగలవని ఈ సంఘమువారి దీక్షాచరణ పూర్వకపు అభిప్రాయము.

శాసనసభలయందలి మార్పులలో సభ్యులసంఖ్య పెక్కివృద్ధిపొందించుట కాదు. అన్ని తరగతులవారికి సమాన ప్రాతినిధ్య మొనగూడునట్టి మార్పుల గావించవలయును. సామ్రాజ్య శాసనసభనుగాని కార్యనిర్వాహకసభనుగాని ఎట్టి మార్పులైన జేయవలయు సమయ మింకను రాలేదు.

రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహకసభలో భారతీయులసంఖ్య పెక్కివృద్ధి చేయ నంగీకరించిన ఆ సభ్యులు ఆంగ్లదేశ దొరతనము వారి యంగీకారమున నిచటి దొరతనమువారిచే నియమింపబడవలయును.

1915 వ సంవత్సరపు చట్టముప్రకారము శాసనసభ్యుల సంఖ్య అత్యధికము చేయబడినది. ఇంక నధికముచేయ నవసరము లేదు. అందులకు బదులు వివిధ ప్రజలకు తగిన ప్రాతినిధ్య ముండుగట్లు చూచు టావశ్యకము. ఇది దొరతనమువారి న్నియాయకముల వలననే జరుగునుగాని ఎన్నికలవలన జరుగనేరదు.

రాష్ట్రీయసభలలో నిదివరకే సభికార సభ్యుల సంఖ్య అధికముగనున్నది. అయిన నీసభవారు మరెక్కడటి అధికార సభ్యుల తొలగించి వారిస్థానమున ఆంగ్లో ఇండియనుల వైనను లేక యూరోపియనుల వైన మూత్రమే నియోగింప గోరుచున్నారు.

గవర్నరుగా రంగీకరించక పోవుటకు పూర్తియైన యధికారము మొనగుచు శాసన సభ్యుల కెక్కువ అధికారముల నీయవగునని వారి అభిప్రాయము. మింటిమార్గి సంస్కరణములు 1909 వ సంవత్సరమున నొసగబడినవి. వాటి వలన నెట్టి లాభములు చేకూరినదియు తెలియనిదే అప్పడే క్రొత్తసంస్కరణముల మొనగుట యుచితముకాదు. క్రొత్త సంస్కరణముల నొసగుటకు పూర్వము గ్రామపంచాయితీలు, యూనియనులు, పురపాలకసంఘములు, లోకాలు బోర్డులు, జిల్లాబోర్డులు మొదలగువాటియందు తమ కీయబడిన అధికారముల భాగం వినియోగించుకొనునది లేనిది చూడవలయును.

హిందూదేశ దొరతనమువారి పరిపాలనము అవ్యాయము నుకాదు. అణగద్రొక్కవదియుకాదు. భారతీయులు తమస్వంత్యవహారములం దెక్కువ అధికారముల గోరుటకు ప్రజల సిద్ధపరచుచున్నది. అందుచే నెట్టి సంస్కరణము లొసగబడినను ఆంగ్లదొరతనమువారి అనుమతి నే జరుగవలయును. లేకున్న హిందూదేశపు దొరతనమువారి కెక్కువ స్వాతంత్ర్యముల నిచ్చివేయదు.

బ్రిటిషుఇండియా సమాజము.

సమాజమువారి విజ్ఞాపన ప్రకరణము బర్మాను మహారాజువారు చదివెరి. ఆయుధధారణాధికారమునొసగి, రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సంఘమున నియవురు భారతీయుల నెప్పరచుట యుక్తము. జమిందార్లకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గమును ప్రసాదింప దొరతనమువారు ప్రార్థితులు. ఇండియా మంత్రి కార్యాలయము నెత్తివేయుటయు, మంత్రిగారియు వారికిండియ దొర్లగులయు జీతములను ఆంగ్లరాజ్యపు బడ్జెటు నందు చేర్చుటయు ఇండియాదేశమునకు హానికర మని సమాజము వారి కలంపు. కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యుల సంఖ్యను వర్తమానమున హెచ్చింప రాదు. సామ్రాజ్య శాసన సభాసభ్యుల సంఖ్యను హెచ్చించవలసినయగునట్లయు కానరాదని సమాజము తరపున మహారాజువారు విన్నవించెరి.

ఆంగ్లో ఇండియను అసోసియేషను.

మొదట సంఘమువారు తమకృతజ్ఞతను వెల్లడించి తమ దీక్షాచరణసంస్కరణముల సమర్పించు చున్నారు. (1) కేవలము యూరోపియను సంతతివారును (2) యూరోపియను ఇండియనుల మిశ్రమసంతతివారును ఈ సంఘసభ్యులుగ నున్నారు. ఈ లెకవారిసంఖ్య యధాప్రమేత యెన్నదో తెలియదు. ప్రస్తుతము 3 లక్షలుగనున్నట్లు లెక్కవేయబడినది. హిందూదేశమునందు స్థిరముగనుండలసినవారగుటచే ముందు చేయవలసిన సంస్కరణములగు వాయభిప్రాయముల దెలుపగోరు చున్నారు. మొత్తముమీద వీరియార్హములు హిందూదేశమునందలి ఈ సంతతివారందఱి యాద్యములుగ నన్నను దొరతనమువారు తమయద్యోగీయుల రాజకీయములందు ప్రవేశింపగూడదని అగ్గాపింతుటచు చాలుచుండి అభిప్రాయము లిచ్చి యని వ్యక్తీకరించుటకు వీలులేకపోయెను.

వీరును దేశీయులే యగుటచే దేశభిన్నుని నే గోరుదురు. అందులకువలయు సంస్కరణములు వీరికినిగావలయును. కాని ఆంధ్రోళనాపకు లగు భారతీయులు కొందఱు గోరు సంస్కరణముల నిచటి సందర్భముల తెలియక బ్రిటిషుదొరతనమువారి నొసగిన దేశమునకు అనగా దేశీయులందఱికిని విశేష అసర్థకము సంభంధపడవని వీరి అభిప్రాయము.

స్వపరిపాలనకు వలయు సంస్కరణముల నొసగుట కేవలము ప్రజలప్రాతినిధ్యభావమునబట్టియే నిర్ణయింపదగును. ప్రజలలో నశేతు లివును విద్యాభ్యాసముగ నున్నారు. ఆంగ్ల విద్య పెక్కివృద్ధిపొంది ఆంగ్లోదేశీయుల నారంభింపదలించు కొలది భారతీయుల ఉద్దేశములును అభిప్రాయములును సామాన్యజనులకు తెలియనే తెలియవు గావున నింత వేగము గొప్ప సంస్కరణము లవసరములేదు. లోకాలుబోర్డులు, గ్రామ పంచాయితీలు, మ్యూనిసిపల్ బోర్డులు, జిల్లాబోర్డులు సహకారసంఘములు మొదలగువానిములమున ప్రజలకు స్వేచ్ఛలాలక సాహజ్యము లొంగు నలవడి పిమ్మట ప్రచుక్రమమున స్వపరిపాలనాధికారముల నీయవగునని వారి ఉద్దేశ్యము.

మేము అత్యధిక సంస్కరణముల గోరమని సంస్కరణముల నే గోరమనరాదు. పెద్ద పెద్ద రాష్ట్రముల కాధిక, న్యాయపరిపాలన, విద్యాశాఖలం దింక నెక్కువ స్వాతంత్ర్యము నొసగవలయును. సామ్రాజ్య శాసనసభలందు నియమితులసంఖ్యను ప్రజానిర్వచిత సభ్యుల సంఖ్యను అభివృద్ధి చేయవలయును. అందు ఇండియను క్రైస్తవులు ఆంగ్లో ఇండియనులు, పార్సీలు, సిక్కులు

మొదలగు చిన్న చిన్న జాతులకు నిరంతరము తగిన ప్రాతినిధ్యము మొనగవలయును. ప్రజలకు వారి మండలాధికారుల ద్వారా ప్రాతినిధ్యము మొనగవలయును. శాసనసభ్యుల సంఖ్య పెక్కిముచేయుట ప్రజల రాజకీయ విద్యాభ్యాసము పెక్కివృద్ధి చేయుట గావున నట్టి సంస్కరణములు గోరబడెను. మరియు కార్య నిర్వాహక సభలందు అసభికార సభ్యుల సంఖ్యను హెచ్చించుట వారికిని అంగీకారమే అయిన కార్య నిర్వాహక సభ్యుల దొరతనము వారే నియమింప వలయును. శాసనసభ్యుల నెన్నుకొనుటకు వీలుకాదు. హిందూదేశ దొరతనముల వారి యధికారమును తగ్గించునట్టి సంస్కరణము లింత వేగ మియ్యబడ నవసరము లేదని వీరి అభిప్రాయము.

భారతీయులకు పరిపాలనమునందెక్కువ ఉద్యోగములు నీయవలయునని నిరంతరము చెప్పబడుచున్నది. అట్టి యెన్నతోద్యోగములు వీరికినికలయవలయును. వీరు దేశమునకు చాలకాలమునుండియు మహాపకారము నొసరించుచున్నారు. అదినుండియు పరిపాలనము నందు విశేష సేవను జేయుచున్నారు. యుద్ధమున కెంతయు ధనసహాయమునుజేసి నారు. నైర్యమున జేరవలయునని వీరిని దొరతనమువారు నిర్బంధించిరి. వీరి కొమరు లనేకులు యుద్ధరంగమున ప్రాణములనర్పించుచున్నారు. కొమార్తెలు ఆనేక విధముల యుద్ధమునకు సేవోపమొనరించుచున్నారు. వీరిలో నందఱును విద్యాభ్యాసముగ నున్నారు. తాము ఉద్యోగములమునదెచ్చుకొనిన సామ్యుకే నివసించవలసి యున్నారు. దొరతనమువారికి వీరి స్నేహియులు పకారముల నొసరించిరి. కావున వీరికి ముందు జేయు సంస్కరణములందు, తక్కువ సంఖ్యాకులయ్యు వైతెప్పిన కారణములవలన నెక్కువ సత్వముల నీయవగును.

చిట్టిచివరను హిందూదేశలాభార్థ మింతదూర మే జెందినమాంతుగుగారికి తమ కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల సర్పించిరి. పిమ్మట

కలకత్తా వర్తకసంఘము

వారికిసందర్శన మొనగబడెను. ఇదివర కీయబడిన స్వాతంత్ర్యములు వారుగ నుపయోగింపబడినటుల స్పష్టపడువరకును క్రొత్తసంస్కరణముల నీయవలయు. ఇప్పుడేవైన మార్పుల వత్తెచ్చునని తోచిన స్థానిక స్వపరిపాలనపు మార్పులకంటె నెక్కువమార్పు లవసరములేదు.

శాసన సభ్యుల ప్రాతినిధ్య వైఖరి విస్మయకొలిపినది. శాసనసభల కెక్కువ అధికారముల నీయవలయు. పల్లెలందును, పట్టణములందును, జిల్లాలందును ప్రజలు పరిపాలనమందెక్కువభాగము వైకొని వానిభాగం నెలుగనిది నిజమైన యభివృద్ధి గలగ నేరదు. ప్రస్తుత స్థానిక స్వపరిపాలనాలోపమునకు వారి కార్థిక స్వాతంత్ర్యము లేకుండుటయే కారణమని చెప్పబడుచున్నది. గ్రామపంచాయితీ లాది గాగల స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములు తమవ్యయమునకు తగినంత ధనమును గూర్చుకొన లేకున్న స్వపరిపాలనాస్థాన మారంభింప బడ నేరదు.

భారత బాలభక్త పితౄ సమాజము.

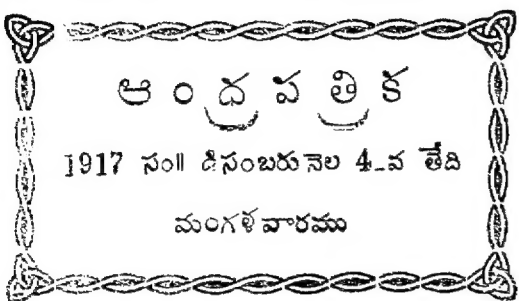
ఈ సమాజమువారు నిన్నును రామకృష్ణబిడ్డయందు తగిన భాలభావాలకు అరంభవిద్యను నేర్పుటకై యొక పాఠశాలను స్థాపించిరి. సాయంత్రము చెంగుబజారు నాటకశాల యందు శ్రీ సర్వానందస్వాముల వారు ప్రారంభవిద్యను గూర్చి యవప్రసంగించిరి. సుబ్రహ్మణ్య దేశభక్తులు వాడియా గార గ్రామసాధి పత్రికమును వహించిరి. ఉపన్యాసకులును సభాధిపతియును జాతీయ కుగ్గణికిని విద్యా వ్యాపకమునకును గలయవ్యవహిత సంబంధమును రచయిగ నుపదేశించిరి సమాజాధ్యక్షుడు ఉన్నర లక్ష్మీనారాయణగారు ఉపన్యాసకునకును సభాధిపతికిని వందనముల సర్పించి సభను ముగించిరి.

విలేఖకులకు నోటిసు.

కాగితపు కణ వేర్చుటచే విలేఖకుల వ్యాసములును వార్తలును చాలవఱకు తగ్గింపబడవలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు తాము వ్రాయబోవు వ్యాసములను సాధ్యమైనంత క్లుప్తముగ 1,2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయు బ్రాధితులు. వార్తలందు అతినూత్నముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను. పెద్దవిగ నన్న వ్యాసములును కాగితములకు రెండు వైపులను వ్రాయబడినవియును, జలుగుగ నున్నవియు ప్రకటింపబడవు సుపాదకుడు.

విషయాను క్రమణిక.

కృతివిమర్శనము	2
బండరు దివితాలూకాలప్రత్యేకావసర సభ	3
నార్తనుగారు ఉపన్యాసము	4
మాంటెగుగారు - సందేశములు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
బ్రాహ్మణనింద	6
స్థానికవార్తలు, న్యాయస్థానవార్తలు	7
విరోధానుహాసంగ్రామము	
విదేశతంత్రీవార్తలు	8,9
కృతాంతములు	10
ఇంగ్లీషుతంత్రీవార్తలు	11,12
ప్రజాభిప్రాయములు	13,14

బ్రాహ్మణ నింద

తిరునల్వేలియందు జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సభలో సర్. ఎరల్ డి. నార్తనుగారు నిర్బంధించి విద్యనూర్చి ముచ్చటించుచు, ప్రతికూల బ్రాహ్మణేతరులకు చక్కని హిత మొసగిరి. వారి హితవాక్యముల పాటించుచో, ప్రతికూలురు దేశవిద్రోహకరమగు ఆందోళనమును చాలించుట తక్యము. కాని అంత మాత్రముచే వారు తమ ప్రయత్నముల మాని, దేశహితముకొరకు కృషి సల్పెదరని యూహింపజాలము. వేలసంవత్సరములక్రిందటి హిందూసంఘవిర్మాణము గూర్చి యిదమిత్థమని చారిత్రకపరిశోధకులే నిరూపించ జాలకున్నారు. అప్పటి సాంఘిక మర్యాదలు వేరు. ప్రభుత్వధర్మములు భిన్నములు. ప్రతిసంఘమును చిన్ని ప్రజాసత్తాక ప్రభుత్వమని చెప్పనొప్పును. ఏకులపు పెద్దలు ఆకులపు సాంఘికవ్యవహారముల నడుపుచుండిరి. వై జాతి మొదలు క్రింది జాతుల వరికును, ప్రతిసంఘము స్వాతంత్ర్యము ననుభవింపుచూ బాత్మభివృద్ధికి తోడ్పడుచుండెను. క్రింది జాతులకు వచ్చిన కొలదిని, బ్రాహ్మణుల ప్రసక్తియే గాన్పించదు. ఏ విషయములందును, బ్రాహ్మణుల సాయము లేకుండగనే జాతులు తమ వ్యవహారమును స్వయముగ నిర్వహించుచుండెడివి. ఏ కులపు వివాదములను ఆకులమువారేపరిష్కరించుచుండిరి. కుల దోషములకపరాధమును కులపెద్దలే నిర్ణయించుచుండిరి. బ్రాహ్మణజోక్యమొందును గాన బడలేదు. బ్రాహ్మణులు గౌరవభాజనులుగ నున్నను, నారు క్రిందిజాతుల సంఘస్వాతంత్ర్యము నేమాత్రము నరికట్టినటుల గాన్పించదు. ఈ దినములలో గూడ జనపదములలో పూర్వపు శ్రేష్టాదుల నశింపలేదు. వడ్డెలు, ఎరుకలు, ఏనాదులు, మొదలగు జాతులలో శుభాశుభము లన్నిటియందు కులపంచాయతులే జోక్యము గలుగజేసికొనుచున్నవి. ప్రాచీనచారిత్రము పరికించిన కొలదిని సంఘమే వ్యక్తులస్థాన మాక్రమించెను. సంఘము వెలుపల వ్యక్తులకు ప్రత్యేకస్థానము లేకుండెను. ప్రతిసంఘము తనవ్యవహారములను తాను పరిపాలించుచూ, ప్రజాస్వామికప్రభుత్వ మై పరిగెను. సంఘాభివృద్ధికి ఎట్టియాటంకము గలుగలేదు. ఇటుల ప్రతిసంఘము స్వీయాభివృద్ధికై కృషిసలుపుచూ,

జాతీయాభివృద్ధికి దోహదమొనగించుచుండెను. ప్రతిసంఘమునకును స్వపరిపాలనము గలదని చెప్పవచ్చును. ఇతరసంఘములపై బ్రాహ్మణుల యధికారము నామమాత్రావశిష్టముగ నుండెను. జన్మచేతను, విద్యచేతను బ్రాహ్మణులు గౌరవము బడసినమాట నిజమేగాని, యితరజాతులపై నిరంకుశము వహించి వారి నణగద్రొక్కుటకు బ్రాహ్మణుల కధికార మున్నటుల గాన్పించదు. ఏ సంఘపు పెద్ద లా సంఘకార్యముల నిర్వహించు చుండిరిగాని, బ్రాహ్మణ నిర్ణయము కొరకై వేచియుండలేదు. ఇప్పటికిని పాశ్చాత్యనాగరికత ప్రవేశించని ప్రదేశములకు వెడలినచో, క్రింది జాతులన్నియు బ్రాహ్మణుల ప్రసక్తిలేకుండగనే, తమ వైనిక సాంఘికజీవనమును నడుపుకొను చున్నటుల సువ్యక్తమగును. ప్రాచీనకాలమున ధనవంతు లందరును బ్రాహ్మణేతరులే. భూస్వాములు బ్రాహ్మణేతరులు. పరిశ్రమ లన్నియు వారి హస్తగతమైయున్నవి. విద్యయందును వారు వెనుకబడలేదు. వారిలో కవులు పండితులు మంత్రులు సేనాధిపతులు మొదలగువారు దృఢులైరి. బ్రాహ్మణులు వీరియండి జేరి, వారి పోషణముమూలముచే జీవనయాత్రగడుపుచూ, ఆధ్యాత్మికచింతలో కాలము గడుపుచుండిరి.

ఆంగ్ల ప్రభుత్వారంభము నుండియు, ప్రాచీన ప్రాచ్య నాగరికములకు సంఘర్షణ మారంభించెను. ప్రాచీన గ్రామసంఘముల పటుత్వము దప్పెను. ప్రాచీనకాలమున సంఘమువ్యక్తులస్థాన మాక్రమించెనని చెలిపియుంటిమి. పాశ్చాత్య దేశమున గల వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును, హిందూ దేశమున ప్రవేశపెట్టగనే సంఘస్థితి తారుమారయ్యెను. వివిధ సంఘములబలము నానాటికి ఖీణింపసాగెను. నూతనపరిస్థితులకు సంఘములవాటు బడకపోవుటచే, సంఘదౌర్బల్యము గాన్పించెను. శాఖావైషమ్యములు ప్రబలెను. ప్రాచీనసంఘ విర్మాణ మన మెట్టిదో తెలియని పాశ్చాత్యవిమర్శకులవ్రాతలు సంఘకల్లోలమునకు దారితీసెను. వారివాక్యములనే వేదవాక్యము లని భారతీయ విద్యాధికులు విశ్వసించుటచే, కొంత యలజడికి కారణమయ్యెను. గ్రామసంఘములు స్వావముగ నుండుటచేతనే, ఏదేశీయులనేకులు యొకరివెంట నొకరు హిందూదేశమును జయించినను, హిందూసంఘ మా దాడులనుండి తెప్పిరిల్లి, వేలవత్సరముల నుండియు సజీవముతో నుండగలిగినది. ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుగుణ్యముగ హిందూసంఘ మభివృద్ధి గాంచుట ముఖ్యవసరము. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకును సంఘ స్వాతంత్ర్యమునకు సమన్వయము జరుగవలెను. ఈసమన్వయము గమున, మనః స్ఫుర్తలకు ఎట్టియవకాశము గలుగగూడదు. ప్రాతచరిత్రను ద్రవ్యి అకారణముగ ప్రస్తుత బ్రాహ్మణసంఘమును నిందించుచూ, విదేశీయుల యెదుట పరిహాసపాత్రులగుటకన్న నైచ్యము వేరుండబోదు. దేశము సందిగ్ధసమయమందున్నది. స్వపరిపాలనము హిందూదేశాభివృద్ధికిని, సామ్రాజ్యసుధీరత్వమునకును, అత్యవసర మని గ్రహింపబడుచున్నది. ఈసత్యము పాలకపాలిత,లుభయులకును, గోచరించినది. స్వాతంత్ర్యవిజయమునకై జరుగుచున్న సంగ్రామము దేశీయాశయములకు మిక్కిలి సహాయకారియైనది. ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు స్వయముగ ప్రజల వాంఛలగూర్చి విజ్ఞాపనల గైకొనుచున్నారు. ఇట్టి శుభశ్రుతిగమున స్వసంఘాధర్మమునకై బనిబూని స్వపరిపాలనా సిద్ధికై తోడ్పడక, బ్రాహ్మణుల దూషించుటతోను స్వపరిపాలనమున కడ్డుదగులుటతోను ప్రతి

కూలురు నాయకత్వముబూని, దేశవిద్రోహమునకు పాల్పడినారు.

వీరు దేశమునకు గావించుచున్న మహాపరాధము గనుగొని, చిరకాల రాజకీయానుభవము గల నార్తనుగారు ప్రతికూలుర సభలోనే వారికి మంచిమార్గముల బోధించిరి. ప్రాచీనచారిత్ర ముండ నిచ్చినను, ఆంగ్లపరిపాలనమున బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల యభివృద్ధికి భంగము కలిగించుట కెట్టి యవకాశ ముండజాలదు. కాద్యుగారు ద్రవిడసంఘసభలో నుడివినటుల, ఆంగ్లప్రభుత్వ మన్నిజాతులకును సమానావకాశముల నొసగినది. ఉద్యోగప్రదాన విషయమున, బ్రాహ్మణేతరులకు పాక్షికముగూడ జూపబడినది. ఇత్యర్థపంతులగు బ్రాహ్మణేతరు లిట్టి యవకాశము నుపయోగింపకబోయినచో, బ్రాహ్మణులేల నిందాస్పదులొ యూహింపలేకున్నారము. క్రైస్తవుల పరిపాలనమున, బ్రాహ్మణాధిక్యము సామర్థ్య విశేషముచే నిలిచెను గాని, వేరువిధమున గాదని బాలురకు సహితము సుగోచరమగుచున్నది. అట్టి స్థితిలో బ్రాహ్మణుల నతిశయించునటుల స్వసంఘాభివృద్ధికై కృషి సలుపుట బ్రాహ్మణేతరుల పరమధర్మము. బ్రాహ్మణుల నిరంతర దూషణము, బ్రాహ్మణేతర సంఘాభివృద్ధికి వేరుపురుగువలె పరిణమించుట నిశ్చయము. ఈ విషయమునే నార్తనుగారు స్పష్టపరచిరి. బ్రాహ్మణేతరులు విద్యయందభివృద్ధి గాంచనందులకు, వారే యుత్తరవాదులు గాని తదితరులు గారని నార్తనుగారు వెలిబుచ్చిరి. మద్రాసు మెయిలు పత్రికయందలి వృత్తాంతముపై మా వ్యాఖ్యాన మాధారపడియున్నది. మెయిలుపత్రికా వృత్తాంతమున బ్రాహ్మణులపై పాక్షికభావము గాన్పించవీలుండ దని మా యభిప్రాయము.

ఈ తరుణమున సత్యము వచింపక బోయినచో, ప్రతికూలాద్యమము దేశహాని గావించుననియే, నార్తనుగారు నిజమును బయల్పుచ్చిరి. ఉన్నతజాతులు తమకు విద్య రాకుండ జేయవలయునని, విఘ్నములగల్పించిరిని బ్రాహ్మణేతరులు శోకించుట నిష్ప్రయోజనమని నార్తనుగారు నుడివిరి. ఆంగ్లపరిపాలనము క్రింద విద్యాభివృద్ధి గాంచక బోవుట బ్రాహ్మణేతరులలో ప మే యని గ్రహించి, అట్టిలోపమును నివారించుటకు ప్రయత్నముల గావించుట పరమధర్మమని, నార్తనుగారు సెలవిచ్చిరి. ఊరక అన్యుల నిందించుటచే, యీలోపము పరిష్కరింపబడునది గాదు. నార్తనుగారు సెలవిచ్చినటుల ధనవంతులు తమ ధనమును వ్యర్థకార్యములకై దుర్వ్యయము చేయక, విద్యాభివృద్ధికి వినియోగించిన లాభకరముగ నుండును. అభివృద్ధికి స్వార్థత్యాగమే మూలమని నార్తనుగారి యభిప్రాయము. ప్రభుత్వము వారిని రాజకీయవరముల గోరునపుడు అన్ని సంఘముల వారును ఓకేభవించవలెనని, నార్తనుగారు రుద్రోధించిరి. రాజకీయ విషయములలో సాంఘికవిభేదముల నడ్డుదెచ్చుట దేశవిద్రోహము. ఐకమత్యము చెడగొట్టుట తమసంఘమునకే గాక, అభివృద్ధి కంతకును నష్టదాయక మని నార్తనుగారు హెచ్చరించిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము వలయుచో, కోరుట యుక్తమే. అందుకొరకై, దేశపురోభివృద్ధికే విఘాతముల కల్పించుట అయుక్తమని నార్తనుగారి యభిప్రాయము. కాంగ్రెసు వారు గోరిన వరములన్నియు ప్రసాదించబడక బోయినను, బాధ్యతగలప్రభుత్వము కొంతవరకైనను ప్రసాదింపబడుననియు, బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునకు మూలసూత్రము కార్యనిర్వాహకసభ

శాసననిర్మాణసభకు లోబడియుండుటయే యని నార్టనుగారి యభిప్రాయము. ఈ సమయమున సాంఘికవిభేదముల వెనుకబెట్టి, దేశీయతెల్లరును సాదరభావముతో మెలగుచూ, గమ్యస్థానము జేరుట భావ్యమని నార్టనుగారు ప్రసంగించిరి.

నార్టనుగారి ప్రసంగము ప్రతికూలుర సేమా ప్రసవ్యమార్గములకు దిక్కునో చెప్పజాలము. కాని షరీతులు నిరుత్సాహకరముగ లేవు. బ్రాహ్మణేతరులందరి ఊత్రియ, వైశ్య, విశ్వబ్రాహ్మణాది జాతులవారు అభివృద్ధి కనుకూలముగ నున్నారు. మిగిలినవారిలో దేశహితైకపరులే యధికసంఖ్యా కులుగనుండి రాజకీయోద్యమములందు ముందంజ వైచుచున్నారు. "దేశభక్త" అను దినపత్రిక దేశహితైక బ్రాహ్మణేతర సంఘమువారిచే నిక ముందు తమిళభాషలో ప్రచురింపబడును. ప్రతి కూలుర యుద్దేశమును మాంటాగూగారు తమ సూక్ష్మదృష్టితో నజలోకింపగలరు. ఈతరుణమున స్వపరిపాలనాప్రదానము నావసరమని శక్యము గాదు. దాని యవసరము నందరును గ్రహించి యున్నారు. చెన్నరాజధాని వెలుపల యీసమస్య తీవ్రత జెందలేదు. కాలప్రవాహమునకు నెదురీది వెతలచాలగలటకన్న, దేశహితమునకై కృషి సలిపి ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుట ముఖ్యధర్మ మని ప్రతికూలురకు దెలుపుచున్నాము. నార్టను గారి యవదేశము వీరిని సక్రమమార్గముల బ్రవేశ పెట్టును గాక యని గోరుచున్నారము.

క్రిమినలుకోర్టులు

1916 వ సంవత్సరమున క్రిమినలు వ్యాజ్యముల విచారణజేయు వారిలో 97 గురు యూరపి యనులును, 773 మంది ఆంగ్లోహైందవులును హైందవులు నైయుండిరి. అప్పీలు అధికారము గల వారిలో 78 మంది యూరపియనులును, 88 మంది భారతీయులు ఆంగ్లోహైందవులు నైయుండిరి. అసలు వ్యాజ్యము లా సంవత్సరమున 343, 352. వెనుకటి వత్సరముకన్న 4965 అధికమని దెలుపబడినది. అప్పీలుమాత్రము 10,619 నుండి 10,200 వరకు దగ్గినవి. మద్రాసు సిటీమున్సిపల చట్టముక్రింద 2000 వ్యాజ్యములు దగ్గినవి. ఇందుకు కారణము ఆరోగ్యశాఖవారు ప్రజలకు ఆరోగ్య విధులను సుబోధకముగ జేయుటయే యని యు, సామోపాయములు విజయము గాంచు నని యు, నివేదికమున దెలుపబడినది. జ్యూరీ విధానము విజయముగాంచుచున్నదని జడ్జిలలో నధిక సంఖ్యాకులు దెలిపిరి. కాని మధుర జిల్లా జడ్జి యగు కాలెగ్జిగారు మాత్రము ఈ విధానము తిన్నగ బనిజేయలేదని దెలిపిరి. క్రిమినలు ప్రాసీ జరులో 203,250 శిక్షలు తిన్నగ నుపయోగింపబడుట లేదని, హైకోర్టు న్యాయాధికారుల యభిప్రాయమై యున్నది. 1915 సంవత్సరముందు కన్న ఈ వత్సరమున వీరలు కోర్టుక్రింద నేరముల సంఖ్య 1327 దగ్గినది. సంగ్రామ సమయమున నేరముల తగ్గువల తృప్తికరముగ నున్నదని నివేదికము దెలుపుచున్నది. నేరముల జేయువారిలో పిల్లలసంఖ్యయు దగ్గినది. మేజిస్ట్రేటుల యొద్ద నాక్షులు మూడుదినములకుబైన నిలిపియుంచబడిరిని దెలియుచున్నది. ఇట్టిసితి శోచనీయము. సాక్షుల కనవసరముగ శ్రమ గలుగకుండ జూచు ముడవలయు నని, ప్రభుత్వమువారు మేజిస్ట్రేటుల రుచున్నారు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ

ఈసభ బృందావనపురమున దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగునని ప్రకటించబడినది. దేశపు భావ్యభివృద్ధి యంతయు నిప్పటి విద్యార్థులపై నాధారపడియున్నది. చెన్నపురి విద్యార్థులు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల కొరకై దీపావళి చందాలవసూలు నిమిత్తము పడినశ్రమ, వారి కార్యదీక్షను చాటుచున్నది. రాబోవు ఆంధ్రవిద్యార్థిసభ విద్యార్థులను దేశారాధకులుగ జేయుటకు తోడ్పడుగాక యని గోరుచున్నారము.

భారతజాల భక్తవిహార సమాజము

ఈ సమాజమువారి యుద్దేశములు సనాతన ధర్మమును బోధించుటయు, జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుటయు, నిమ్నజాతుల నుద్ధరించుటయు నైయున్నవి. ఈ సమాజపు టుద్దేశముల వ్యాపింపజేయుటకు, దేశాయి పి. నారాయణదేవరాజు గారు కృషి సల్పుచున్నారు. వీరి ప్రయత్నములు హిందూధర్మవ్యాప్తకమునకు తోడ్పడు నని విశ్వసించుచున్నారము.

మైసూరు వైద్యకళాశాల

మైసూరులో వైద్యకళాశాల లేనిలోపమును దీసి వేయుటకు, గత నెల 29 తేదిన సి నేటు సభలో వైద్యకళాశాల నొకదానిని మైసూరు నందు స్థాపించుటకు నిశ్చయింప బడినది. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమును సర్వలక్షణసముపేతముగ జేయుటకు, ఆప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

(0)

స్థానిక చార్తరులు

(0)

క్రాంతవకీలు: ఎన్. వేంకటరామయ్యగారు నిన్నటిదినమున (8-12-17) హైకోర్టువకీలుగ నామోదించబడిరి.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ అవసరసభ: ఈ సభ వారు 48 గురు సభ్యులు గల కార్యనిర్వాహకసంఘమును 15 గురు సభ్యులు గల సన్మానసంఘమును ఏర్పరచిరి.

నిమ్నజాతులవారి 6-వ మహాసభ: దక్షిణ హిందూదేశ నిమ్నజాతులధారక సంఘమువారి యజమాన్యము క్రింద ఈనెల 16 వ తేదీని చెన్నపురిలో ఘోషింపబడినది. యాహులు హుస్సేన్ సయ్యదుగారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద నిమ్నజాతులవారి 6-వ మహాసభ జరుపబడును.

లా డిన్నరు: ఈనెల 15-వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు రాణి తోటయందలి మూరు వైవిలియసులో లాయరుల విందుజరుగును. హైకోర్టుజడ్జిలు మున్నగు పెద్దలనేకు లాహ్వీనింపబడిరి. అడ్వోకేటు జనరలుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. రాజధానియందలి న్యాయవాదులందఱు రాత్రి భోజింతులు. విందు టికెట్టుల నిమిత్తము 10 వ తేదీ లోపల దరఖాస్తులు పంపబడవలెను.

రాబోవు బ్రాహ్మణేతర సోదరసంఘ సభ: వైసంఘమునకు వాలంటియరులుగ పనిచేయుట కిష్టపడువారు తమనామములను బ్రాహ్మణేతర సోదరసంఘము వలంటియరు కేఫ్ టుగ్ గార్కు (24 హేరీస్ రోడ్డు, మాంటుకోర్డు యీ నెల 10-వ తేదీ లోపున పంపవలయును. చుటుకుగపని చేయగలిగిన వారును మర్యాదగల కుటుంబములందు జనించినవారును ఆంగ్లభాషా జ్ఞానము క గినవారును మాత్రమే తమ నామములను పంపవలయును గాని ఇతరులు పంప నాసరములేదు. వాలంటియర్లు కాగోరు రు దక్షిణ హిందూదేశ ప్రజాసంఘము వారి యుద్దేశములతో నేకీభవించువారుగ నుండవలయును. వాలంటియర్లు రెండుభాగ లుగ విభజింపబడుదురు. ఒక భాగమువారికి కాకి యూనిఫార్ము డ్యుట్టులు సరఫరా చేయబడును. రెండవభాగమువారు తమ యిష్టమువచ్చిన దుష్టులను ధరింపవచ్చును. తాము ఏభాగ న వారుగ నుండగోరుదురో దరఖాస్తు వారుల స్పష్టముగ వ్రాయవలయును.

న్యాయస్థాన వార్తలు

—:0:—

దొంగవస్తువులను విక్రయించుట: కొలంబోలో ల్యూ పియా వెర్ నేన్ డో అను మొక విభవశ్రీ. కొందరు చోరులతో నేకీభవించి వారు దొంగిలించి తెచ్చిన వస్తువులను విక్రయించి ఆందువలన వచ్చిన ద్రవ్యముతో తాను సగముపాలు పుచ్చుకొనుచుండెను. ఇట్లు కొంతకాలము జరిగినవెనుక ఆమె ఒక దినమున పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడి కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ఆమెకు 6 మాసములు కఠినశిక్షను విధించిరి. కాని సేంపాళము గవర్నరుగారు 6 మాసములు కఠినశిక్షను 1 మాసము మామూలుఖయిదు శిక్షగ గూర్చిరి.

న్యాయాధికారి ధరావతు కేసు: ఈ కేసు నిన్నటి దినమున విచారణజరుగునని తలంపబడినది. బెసెంట్యుగారు మొదట చెల్లించిన ధరావతు సీమఅపీలు హైకోర్టునుండి రికార్డు పంపబడిన వెంటనే పార్లమెంటు సభలో విచారణచేయబడునని తమకుతంతరిచ్చినట్లును ఆఅపీలు పరిష్కారచుగువరకు యీఅపీలు వాయిదా వేయబడవలెననియు సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు చెప్పిరి. అడ్వోకేటు జనరలుగారు వాయిదా వేయుట కంగీకరించుటచే 1918 సం॥ మార్చి నెల 15-వ తేదీ వరకు న్యాయమూర్తులు కేసుకు వాయిదా యిచ్చిరి.

కోయంబుత్తూరు హత్యకేసు: ఒడ్డాని కులస్థుడగు పొంగలూరి బయ్యాన్ అను వాడును ఆతని భార్య సంజారయు ఒకదినమున అనామరీ కొండలలోని తోటలలో కూలిపని జేయుటకు పోయిరి. అచ్చట వారికి తనభార్యపై ననుమానము కలిగి యామెను కొట్టెను. ఆమె యింటికి వచ్చినవెనుక తన పుట్టినింటికి పోయి తన మగనియొద్దకు తిరిగి పోవుట మానిచేసి నందున యామెతల్లియూమెమ తిరిగి పెండ్లిచేయ నిశ్చయించెను. రెండు మాడుదినములకు వివాహము జరుగుననగ నతడత్రవా రింటికిపోయి, తనభార్యతో నిరుకూలముగ నుండినట్లుండి ఒక నాటిరాత్రి తనభార్యను యత్నగారిని చంపివేసి నంతట తానే పోలీసు వారి కేతుయ్యెను. జడ్జిగారు కేసు విచారణచేసి హంతకునికి ద్వీసాంతర వానశిక్షవిధించిరి. అపీలునందు దిగువ కోర్టు తీర్మానమే స్థిరపరప బడెను.

ఒక ఇంజనీరుసాక్షుడు దోమకొనుట: గత నెల 13 వ తేదీని 'ఉమెలోసి' యను పొగయోడ కలకత్తాశ్రేణులో నిలచియుండెను. ఓడ ఇంజనీరు నగరములోనికీగి చౌవంగిలో నొక గుఱ్ఱపుబండిని అడ్డెకు మాటాడుకొని అందు గూర్పుండి పోవుచుండెను. అతడు మార్గమున బండిలో నిద్రించెను. సరు యము కనికెట్టి బండిని తోలువాడును నైసుకు కలసి ఇంజనీరు వెట్టుకోటుజేయిలోని 150 రూ॥ల బొంకినోట్టును ఆపహరించిరి. తాను పోదలచిన స్థలము చేరినవెనుక ఇంజనీరు బండివానికి అడ్డెయిచ్చుటకు జేయిలో చెయ్యివెట్టిగ అందు నోట్లు ఆ గుఱ్ఱదేరు. వెంటనే వారిరువురను ఇంజనీరు పోలీసువారికి ఒప్పగించెను. పోలీసువారు కోచిరున్, నైసులపైని కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసువిచారణచేసి నేరస్థులకు చెరియొక మూడుమాసములు కఠినశిక్షను విధించిరి. పోలీసువారియొద్ద యుండిననోట్లు ఇంజనీరుకు యిచ్చువనట్లు ఆజ్ఞ చేయబడెను.

తిరునల్వేలి హత్య కేసు: అయ్యయ్యప్ప, అన్నాయి రావు అను నిద్దరు పురుషులును ఆంగాయి అనునొక శ్రీయు సైక్లితులుగ నుండిరి. శ్రీయింటి కెదురుగనుండిన అన్నాయి రావు యొక్క తాటియాకు పాకను అయ్యయ్యప్ప పడగొట్టి దాని వెనుక్కు తాటియాకు మొవలగు వానిని తన ఎంటి కుచయోగించినట్లు గత జూలై నెల 4-వ తేదీని అన్నాయి రావు కేసు చేసెను. ఆంగాయి అను శ్రీ కేసులో మొక సాక్షిగ కొలుకొన బడెను. ఆమె జరిగిన నిజసితి యంతయు చెప్పినందున నేరస్థునికి జాబ్బానా విధింపబడెను. కోర్టు విడది బయటకు వారందరను వచ్చినప్పుడు, అయ్యయ్యప్ప ఆమెను కత్తితో నరి ను ఆమె వెంటనే మరణించెను. అన్నాయి రావును మఱి 4 గురును అడ్డుపడిరి. వారిని కూడ హంతకుడు నడికెను. అన్నాయిరావు గూడ మరణించెను. మిగిలిన వారికి గాయములు తగిలెను. తిరునల్వేలి జడ్జిగారు హంతకునికి ఉరిశిక్షను విధించిరి. ఆతీర్మానముపై హైకోర్టులో అపీలు చేయబడెను. హైకోర్టు వారు దిగువ కోర్టు వారి తీర్మానమును ఖాయపరచిరి.

విరోధామహాసంగామము

(రైతు దుష్టాన్ని)

ప్రాశ్న

తీవ్రమగు పోరాటము.

లండను, డిసెంబరు 2:—సర్ డబ్ల్యు హ్యూగ్స్ గారు 'నేడ్జి' తెలియజేసిరి—మారుపు పరిసరమున తీవ్రముగ పోరాడి మావైద్యములు వైద్యులను తరిమివేసెను. బొగ్గోను పరిసరమున లండను పైనికులు 12 మరణింపులను బట్టి కొందరు వైద్యులను బంధించిరి. దక్షిణరంగమున ఫిరంగులు తీవ్రముగ కాల్చబడినవి.

ఫిరంగిదళ యుద్ధతీవ్రత.

లండను, డిసెంబరు 2:—మార్చ్ ఎయినులకు నడుచును రియ్యుకు తూర్పునకు, మ్యూజింగు కుడిభాగమునకు ఫిరంగిదళయుద్ధము తీవ్రముగ నుండెనని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

జర్మనుల ముట్టడి.

లండను, డిసెంబరు 2:—కీల్ మార్చ్ లు సర్ డబ్ల్యు హ్యూగ్స్ గారు ఈ రాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి:—తీవ్రమగు ముట్టడి గలిగిన వెనుక శత్రు సేనలు ఈ ఉదయము 8 గంటల కాలము దక్షిణమున వెండ్రులి క్రోనికోల్డ్ మధ్యను ముట్టడించిరి. కొంతకాలమైన వెనుక కాంబేరు పల్లమునను, బొగ్గోను అవని మోవర్స్ లు పొంతమునను ముట్టడివ్యాపించెను. మాస్టియర్సునుండి మోయర్స్ వరకు మన పదాతి సేనలు తీవ్రమగు ముట్టడి గలిపి కత్తువులకు విశేష నష్టము గలిగించి పారదోలిరి. మాస్టియర్సును దక్షిణమున బోనాస్ నుండి విల్లర్స్ గిల్డెనగూరు శత్రువులు ముట్టడించుచు కొంత జయమునుండి ఆ సేక స్థానములందు మనస్థానములతోచి లావేకేరీ గోడోయల కలుకుచున్నది. మన సేనలు శత్రుయుద్ధము గలిపి వాకెరీ స్థానమును తిరిగిబయించి గోడోయల కలుకును, దానికి తూర్పున నన్న కొండకలుకును శత్రువులను పాతకొలిపిరి. ఇతర స్థానములందు శత్రువుల పురోగమము నాగివేసితిమి. ఇతరుల యుద్ధములకు జరుగుచున్నది.

తేనడా

విజయ ఋణము.

అబ్రాహా, డిసెంబరు 2:—కేదావారు 15 కోట్ల డాలర్లను ఋణము చేయబూనుకొనిరి. కాని ఋణమునకు రమారమి 30 కోట్ల కంటె సరికముగ చందాలు వచ్చినవి. ఈవిషయమునుగూర్చి ఆర్థికమంత్రి సభామము వైటుగాంట్టెరి:—ఋణపర్యవసానములు కాలికంత్తకు విజయమును గూర్చినవి. లెక్కలన్నియు చేరుట కొంతకాలమువచ్చును. మొత్తముపై 30 కోట్ల డాలర్లు చందాలు వచ్చియుండునని నానమ్మకము. ఐదులక్షలనుండి యింతసామ్యము వసూలైనది. మాకు కుటుంబముల కొక్కొక్కరు చొప్పున కేనడా రాష్ట్రములు ఋణపత్రముల గొనియున్నారు. ఋణపర్యవసానముల మరల కేనడావారి నిర్ణయమును లోకమునకు విదితమొనర్చును.

రుష్యా

రుష్యా శాసనసభ ఎన్నికలు.

పెట్రోగ్రాదు, డిసెంబరు 2:—శాసనసభ్యులను ఎన్నికలలో మాట్సుమాట్లను 4,22,000 వోట్లనిచ్చిరి. కేడిట్లులు 2,47,000 వోట్లనిచ్చిరి. సాంఘిక క్రైస్తవకులు, 152,000 వోట్లనిచ్చిరి. వెనిసు, బ్రాకోస్కి, మిలియహోపుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఇదివరకుండి రాత్నాల్లిక దొరతనమువారు మంత్రులు ఎన్నుకొనినవారి. కాని వారి కోరిక నిరాకరింపబడినది. రాష్ట్రము నగములందు కేడిట్లులు ఎక్కువవోట్లను సంపాదించుచున్నారు.

సాకాదధాధి కారకి శిక్ష.

పెట్రోగ్రాదు, డిసెంబరు 2:—సాకాదళ ప్రధానోద్యోగి కవులు కాష్మీరు గారిని నెంటుపాలు పీటర్బుర్గుమున చంపాలయం దుంచిరి. ఈద్యోగులు సమైక్యట్లనట్లు ప్రాశ్నలందునుగాక చని యాతలిపే నేరము మోపబడినది.

రష్యావారి సంధియత్నములు.

అమెరికా ప్రాశ్నచేతముల యసమృత్తి.

పెట్రోగ్రాదు, డిసెంబరు 2:—రష్యావారు జర్మనీయులతోడ తాత్కాలికపు సంధియత్నముల జరుపుచుండిరి. కాని తమ దొరతనమువారందల కసమృత్తి చెలువుచుండినది అమెరికావారి ప్రతినిధి ద్యుకోనిను సేనానికి తెలియబరచెను ప్రజలచే నియమితులైన కమిషనరులను తా మంగీకరింపమని యు ప్రజల దుర్మార్గుపు చర్యలను పైనికాధికారులు నిరాకరింతు రనియు పరాసు దొరతనమువారి పక్షమున వారి ప్రతినిధి ద్యుకోనిను సేనానికి తెలియజేసెను.

రాయబారము జరుగకపూర్వము

తెలియజేయకుండుట.

అంగ్లేయుల భావము.

లండను, డిసెంబరు 2:—అంగ్లేయుల రాయబారి సజ్జాబుక్సు నుగారు వెలువరించిన ప్రకటనమున నిట్లు వివరింపబడినది. జర్మనీయులతోడ రాయబారము జరుపకలసినదని రష్యావారు తమప్రతినిధి కుత్తెరువు చేసినవిమ్మట 19 గంటల తాత్కాలికపుసంధిని గూర్చి బ్రాటికిగారిలేఖ మార్యలమును చేరెను. సంధియత్నములు జరుపుట కారంభించినవిమ్మట, నష్టయత్నములు జరుగుచున్నట్లు తెలియజేసిరి. ఇంతయుగాక రుష్యా ప్రస్తుతపాలకవర్గము నాంగ్ల దొరతనమువారు పాలకవర్గముగ పరిగణింపలేదు. కనుక రుష్యావారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చు వీలులేక పోయెను.

జర్మనీయుల యామోదనము.

అన్నిరంగములయందును సంధిని జరుపుకొన జర్మనీయులు సంసిద్ధులైయుండిరి ట్రాటికిగారు మిత్రమండలికి తెలియజేయుచు, అదివారమునాడు ప్రారంభమగు రాయబారమున వారు పాల్గొందురా యని ప్రశ్నించెను.

రైలుబండిని దోచుకొనుట.

పెట్రోగ్రాదు, డిసెంబరు 2:—కొందరు సిఫాయి లాయభూమిపై మాస్కానగరమున కీకల నొకరైలుబండి నాగివేసి ప్రయాణికుల దోచుకొనిరి.

జర్మనీ

జర్మను విదేశమంత్రి వాక్యాలుము.

అనుష్ఠము, డిసెంబరు 2:—రెయిన్ బిస్మార్క్ గారు సభలో విదేశమంత్రి వాను వల్ హమాను గారిట్లు చెప్పిరి. రుమేనియా రాష్ట్రము సంధిరాయబారముల జరుపు చున్నదను మాట సత్యముకాదు. రుష్యా జర్మను సంధిలో జ్యూరీ దేశము మిక్కిలగున్న చాల జాగ్రూకతతో ప్రవర్తింప గలదు. యధాశక్తిముల నాధారము జేసికొని యది యేమాటవైన బయటకు. వివిధ జాతులు తమ భవిష్యత్తుకే తామే నిర్ణయించుకొనవలయునను సత్యముల బాగుగ నాలోచించి తూర్పునందలి స్థితిగతుల మరల చక్కబెట్టుటను గురించి ఆత్రుతతోచి యా వాక్యములను స్పష్టముగ బలికెను.

లండను, డిసెంబరు 2:—జర్మను లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. కేంబ్రాయి యుద్ధ ఫలితముగ క్రొత్త యుద్ధము లారంభమైనది. పోయిల్ గా పల్లి కిరుప్రక్కలను, ఫెల్టా వెర్నె కిరుప్రక్కలను భయంకరముగ ఫిరంగియెద్దము జరిగెను.

యుద్ధఋణము

అమ్యుట్టెమ్మ, డిసెంబరు 1:—ఇండియన్ డెంటుసోషలిస్టులు మాత్రము వ్యతిరేకించుచుండ రిచ్ స్టాగు సభయందు 150 లక్షల మార్కులు ఋణము చేయవలసిన దను తీర్మాన మామోదితమయ్యెను.

జీతముల హెచ్చించుట.

అమ్యుట్టెమ్మ, డిసెంబరు 2:—సిఫాయిలు జీతములు మూడవంతు చొప్పునను కమిషను తన యద్యోగుల జీతములు నూటికి 20 చొప్పునను తప్పనిచేయబడునని రిచ్ స్టాగు సభయందు హోమె సేనాని వెలువరించెను.

టర్కీ

తురుష్కుల యోటము.

లండను, డిసెంబరు 2:—పేలెస్టిననుండి యిట్లు తెలియజేయబడినది. నిన్నటిరాత్రి 1 గంట తురుష్కులు చిట్లు రెయుహాటా, బిరెలుబాసీల పరిసరమున ముట్టడించి, మాస్కానములయందు చొచ్చుకొనిరి గాని సూర్యోదయమగునంతకు తురుష్కులను వెడలగొట్టి వారిలో 200 మందిని బంధించితిమి. ఇటీవలిముట్టడులయందు శత్రువులకు విశేషమగునష్టములు కలిగినవి. తురుష్కుల రాకపోక మాస్కానములందు ప్రధానస్థానముగు టుర్కీరాము సెద్దనుండు నిసపదారులు, విమానశాల మున్నగువాటిపై మావైమానికు లాకటన్న బాంబులను వేసిరి.

అమెరికా

విల్మనుగారు; రుమేనియా.

లండను, డిసెంబరు 2:—ప్రెసిడెంటు విల్మనుగారు రుమేనియా రాజుగారి కిట్లు తంతినంపిరి:—జర్మనుల యాక్రమణమునుండి గాపాడుకొన నంతగ పొధపడుచున్న రుమేనియా దేశమునకు ఇంకను సహాయము చేయుటను యధాసంతరముగూడ సహాయ మొనరించుటను అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములవారు భీష్మించుకొనిరి.

ఈజిప్టు

పేలెస్టిన విజయము

లండను, డిసెంబరు 2:—పేలెస్టిన వార్తలు ప్రకటించుచున్నది.—గురువారము నాటిరాత్రి శత్రువులు బర్బటలు జామను సమీపము నందలి నావ్రూలా దక్షిణతీరమున మా ప్రదేశములలోని కేతెంచి మాపంక్తికి సమీపముననే తమ పంక్తి నెలకొల్పిరి. శుక్రవారము నాడు ఆప్రేలియా ఆశ్విక దళములు దానిని ముట్టడించి 148 గురు శైవలను పట్టుకొనిరి. శుక్రవారము నాడు బెయిటూ వియబ ఫోక్లా వద్ద వారు 308 గురు శైవలను బట్టుకొనిరి.

రుమేనియా

రుమేనియావారి ప్రకటనము.

లండను, డిసెంబరు 2:—యుద్ధభూమియందు వైరిసేనలు మాతోడ మిత్రత్వమునర్ప యల్పించినవిగాని రష్యావారి ఫిరంగిదళముల మూలమున వీటి యన్నియులు కొనసాగలేదు. రుమేనియావారి కావలిదళములు జర్మనీయుల వైరికోద్యోగుల నిరుపురంబించిరి. రుమేనియావారి కొనసాగిన ప్రకటన పత్రములు మున్నగునవి యద్యోగులు గొనిపోవుచుండిరి ప్రకటించబడినది.

స్వీడను

క్రిస్ మసు దినసములు.

తాత్కాలికపు సంధి.

స్టాకోము, డిసెంబరు 2:—క్రిస్ మస్ దినసములందు తాత్కాలికపు సంధి యొనర్చుకొనిన యుక్తముగ నుండునని నూచించు స్వీడను శాంతిసమాజమువారు సాంగ్రామిక రాష్ట్ర ప్రధానమంత్రులను తండ్రివారల సంపిరి.

పారిశ్రామిక సంఘచర్య:—మాడవ తేది సభయందు సర్. ప్రాస్టిను స్వీడను గారధ్యక్షుని వహించిరి. సభామము హాలెను, సర్. ఆర్. ఎస్. ముకర్జీ, చాటర్స్ నుగారు సంఘ సమావేశమునకు రాలేరు. మెకానికలు ఇంజనీయులు ఆల్ఫ్రెడు హైలెంను గారు మాత్రమే సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈసాక్ష్యముతోడ సాక్షివిచారణ ముగిసెను. కమిషన్ లు 4 వ తేదిని లాహోరు నకు బయలు దేరుచును.

పెంకాయ పండ్ల:—దక్షిణ హిందూస్థానమున కొచ్చిరులో టెంకాయపండ్లమును నెలకొల్పి తాతా అందుకుంపెని వారిదివరలో నేర్పరుచుకొని యుండిరి. కాని తమయం తాలమునును కొలంబోలో స్థాపించును నొక క్రొత్తనూచనము వెలువడినది. కొచ్చిరు సంస్థానము వారి పరిశ్రమముల ధనమును ననేకమగు వాటాలను గొని పరిశ్రమాభివృద్ధి నిమిత్తమనేక సౌకర్యము నొనర్చుచు వాడైన మొనర్చి యుండిరి. దర్బారున వైసూచన మంగీకృతముగాక అసమృత్తి కంపెనీ వారికి తెలియజేయబడినట్లు వివరమిచ్చుచున్నది.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

ఆంధ్ర కడప మండలసభ:—ఈసభ 9-వ తేది యాది వారమునాడు కడప థియేట్రీకల్ సొసైటీ హాలులో మదరాసు ప్రొజెక్టు కమీషన్ టి.వి. వేంకటరామయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద జరగెను.

అమలాపురము వార్తలు:—రాజమండ్రి టెంపరరీ సబు కోర్టు అమలాపురము వచ్చును. 1918 ఏప్రిలులో మునిసిపాలిటీ ఏర్పడును. అమలాపురము బోర్డు మొసకాల్లు నెకండు గ్రేడ్ కాల్డే చేయుచు రట.

కూచిపూడి గ్రంథాలయము:—సుమారు 8 నెలల క్రిందట నూరు పుస్తకములతో దీనితాలూకా కూచిపూడి యగ్రహారములో నెలకొల్పబడిన “శ్రీ విద్యజ్ఞాన మనోరంజనీ” పుస్తక భాండాగారమునకు, దీనికు 500 పుస్తకము లున్నవి. మూడు సభలు జరిగినవి.

బండరు ముస్తాఫాన్ పేట పక్షి ధర్మసాతకాల ప్రథమ వాన్సి కోల్లెనును నేడు సాయంకాలము పురంధరమున జరుపబడును. తత్సమయమున రిటైర్డ్ సబ్ జడ్జి వారిలాల వేంకట శివాధికారులు, బి. ఏ. గారు “విద్య” ను గూర్చి ఉపన్యసించెను. సబ్ కలెక్టరు సి.వి. సాటర్ గారాగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

సంస్కృతాధ్యయన:—దేశహితుడైన కవులొండల సాంబశివరావుగారి యశాలమరణమును పురస్కరింపకొని, వంగదేశాంధ్రకవిత్వము కడప 2-వ తేదిని నిటి కాల్డే హాలులో నొక మహాసభ గావించి, హేమచంద్ర సర్కార్, ఎమ్. ఏ. గారాగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. డాక్టర్ బి.వి.సి. ఘోష్, ఎమ్. ఏ. ఎమ్. బి. బి. సి. గారు మున్నగువారు ఉపన్యసించిరి. కొన్ని యాంధ్రవాగ్దానములు కూడ పఠింపబడెను.

ఒక యశాలమరణము:—రామసము వేంకటేశ్వరుగారి యాధిపత్యము క్రింద జరగిన గుంటూరు ప్రాధాన మన సమాజపు సాధారణసభలో ఈ తీర్మానము గావించిరి: “X భీర మై న వైవధక్తియు స్వాధ్యాయార్థము గలిగి ధర్మసేవ గావించి దేశముయొక్క విశేషకృతజ్ఞతకు భాగ్యులైన కవులొండల సాంబశివరావుగారి ఆశాలమరణమునకు మిక్కిలి చింతించుచు, తన్మూలమున బ్రాహ్మసమాజోద్యమమునకు అందు ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశమునందలి బ్రాహ్మసమాజోద్యమమునకు తీరకాలని కొంతకాలిగినదని గుంటూరు ప్రాధానసమాజమువారు తీర్మానించుచున్నారు.”

విశ్వబ్రాహ్మణమహాసభ:—ఈ నెల 29, 30, 31, తేదీలకు మచిలీపట్టణమందు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల హాలులో జరుపబడుచున్న కృష్ణా గుంటూరుమండల విశ్వబ్రాహ్మణ మహాసభావ్యవస్థాపకలయందు, విచ్చేయు సభ్యులు భోజనసదుల నేర్పరచుకొనుటలో తగుసహాయముల జేయువారును నియమింపబడియుండి రని వ్రాయబడెను. బండరులో హోటలులు గలవు. వారు కడుదైర్యోత్సాహములు నీకార్యంబునకు తోడ్పడసంసిద్ధులై యున్నారు. మతియు, స్వహస్త పాకముల జేసికొను వాహితాగ్నులకు సక్రములు గలవు. సభ్యులకేమతమున కష్టములు కలుగవు. సంఘోధారణాభిలాషులెల్లరు బంధమిత్రులతో చురుకైన ప్రార్థకులు.

విశాఖపట్టణము-ప్రేగుబాధ్యము. ఆయాస్య ప్రేగును గురించి మీ విశేషమును వ్రాసినసంఖ్య సరిగా నుండలేదు. నవంబరు 17-వ తేదీ మొదలు ఈ సరికి ఎనవండు మాత్రము చనిపోయిరి. అనుమానమునైన కొందరిని ఉప్పుచేగు అశుల కొండలదగ్గరనున్న ప్రేగు పెద్దలలోనికి మా పురపాలక సంఘమువారు ప.పి.చివేసిన హేతువునకు పురజనులలో చాలమంది తాము గూడ ఆ కొండలవద్దకు వెళ్లవలసి వచ్చుననెమో యుచు భీతిచేత వైగ్రామములకు వెడలుచున్నారే గాని మరయెవరికీ కాదు. వైవధక్తులకు చెందుదినములందు ప్రేగుబాధ యెప్పుడు కలుగవలెను.

బి. కోదండరావు.

వృత్తాంతములు

బొంబయి క్రొత్త షేర్స్—బర్మెటుగారిస్థానే మహమ్మదు హాజిబర్ లాల్లిగారు బొంబయి షేర్స్ గా నియమింపబడుదు రని తెలియచుచున్నది.

కొచ్చిను రాజుగారు:—శ్రీ రాజావారు జర్మనీలో నిర్బంధవాసశిక్షయందుండిరి. పోవుగారి సిఫారసునై రాజుగారు విడుదలయై ముందువారమున స్వదేశమును చేరవచ్చారు.

తిరువనంతపురమునండి యిట్లు తెలియచుచున్నది:—తనభూమిని తమకమ్మనిబో భూమినుండి వెడలగొట్టుదుమని తిరువాన్మూరు వాస్తవ్యులు తోటయజమానులను భార్యను బ్రాండుగా రొకని బెదిరించిరి. తత్కారణమున నాతడు బ్రాండుగా రొకని పిస్తోలుతో గాల్చి చంపెను. పోలీసుకమిషనరు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారలు విచారణ చేయుచున్నారు.

బొంబాయి దేశీయసభా సంఘమువారు యావద్భారత దేశీయసభాసంఘమున కీక్రిందివాని సభ్యులుగా నియమించిరి. గంధి, తిలక్, భూర్జి, జిహ్వా, భూలాభవేదే, బాంసర, జమ్నదాసు ద్వారకదాసు, ఉమామ సోబాని, హాస్తిమను, కరండికరు, పరంజి, హరిచంద్ర విష్ణుదాసు, వి. జె. పటేలు, డి. ఇ. హిమాయ రహితులా, అబ్బా సుత్యాయాడ్జి, గారలు నై సభ్యులలో నేడుగురు పూర్వముండిన వారలు వోట్లొచ్చుటలో హామీయూలు కత్తు, మితవాసుల కత్తు అని రెండు కత్తులు బయలుదేరినవి. గంధి తిలక్ భూర్జి, జిహ్వా గారలకు రెండుకత్తులవారును వోట్లొచ్చిరి. అయినను హామీయూలకత్తు వారిచ్చిన 18 వోట్లలో 9 గురు ఎన్నుకొనబడిరి.

డిశంబరు 2 వ తేదీని కలకత్తా మహాదీయు లొక పెద్దసభను గావించిరి. మా అబ్దుల్ హసీము బాకేషుఎలాహీ గారు సభాధిపత్యమునువహించిరి. ఆలీషాదరుల నిర్బంధావాస విముక్తినిరంప గోరుటకును, ఇటీకలి బీహార్ అల్లరుల తగ్గించుటకును సభ సమావేశమయ్యెను. రహీముగారు తమఅధ్యక్ష కోపన్యాసమున అల్లరుల చేసిన హిందుల వైఖరిని గర్హించి, హిందూ దేశమునందలి మహాదీయులు తమ మతాధికారము లంకోకవాని నైనను విడువబాలరనియు, ఇస్లాము మతకారవాగ్ధము తమ మతమునంతయు ధారపోయుట కెల్లప్పుడును సిద్ధము గ నుండు రనియు హిందువులు బాగు గ గుత్తెరు గ వలయును. బీహారు కలహములలో బాధనొందిన మహాదీయుల పౌకర్యాధ్యము నై బాముగా రొసగిన లక్షరూప్యముల విరాళమున కతడు కృతజ్ఞతను తెలిపెను. నిర్బంధితులైన మహాదాలి మొదలు గాగల మహాదీయుల వెంటనే విడువ వలయునని వారు కోరిరి. నిర్బంధితుల వెంటనే విడువగోరుచును, బీహారు అల్లరులలో పాల్గొనిన హిందువుల గర్హించుచును ఆ అల్లరుల బాగుగ దెలసికొనుటకు దొరతనమువారి నొక సంఘము నెలకొల్పు గోరుచును, నై బాముగారి విరాళమునకు కృతజ్ఞత తెలుపుచును, మాంటేగు రాజప్రతినిధిగారల దర్శింప బోయిన ప్రతినిధి కర్మమువారు మరలివచ్చినవారి వైర్యము సగ్గడించుచును తీర్మానములు గావించబడెను.

శ్రీ ప్రతినిధి సభము:—మాంటేగుగారును రాజప్రతినిధిగారును ఈ నెల 18 వ తేదీని చెన్నపురిలో ఆల్ ఇండియా శ్రీప్రతినిధి సంఘమువారికి దర్శనమిచ్చెరని చెన్నపురి వారతనమువారు ప్రకటించిరి. విజ్ఞప్తి నాలకింపగలరని శ్రీలపక్షమున ఈదిగున పేర్లు గల నారీయలు అధికారులకు వ్రాసి వారి యశమలిన బడసిరి.

సరళాదేవి చౌదరి బి.వి. మాగ్గరేలు కజినన్; బార్దసతి సరళాబాయి నాయరు ఎం. ఏ; వైద్య ఆర్. నీలకంఠ బి.ఏ. శ్రీరంగమ్మ బి. ఏ. గార్లు.

ఈ దిగువ నారీయలు నై విజ్ఞప్తిని బలపరచుచు సహాయముచేయుట కంగీకరించిరి.

బోసుసతి; సరోజినీదేవి; మజారుల్ హక్ సతి; ఆని లిగంటమ్మ; పెర్రానాసతి; చంద్రశేఖరయ్య సతి; డాక్టరు బోషి కన్య; పండిరరావు సతి; జనరాజదాస సతి; హెచ్. రాథా సతి; లాజుసు సతి; ఘోకర్ కన్యగార్లు.

బొంబయి శాసనసభ

శాసనసభ నిన్నటిదినమున సమావేశమయ్యెను. సభకు గవర్నరుగా రధ్యక్షత వహించిరి.

అంగ్లా ఇండియను ఎంపైరు లీగువారు రాజకీయముల యందు గూడ పాల్గొన వారంభించిరి. కాన మున్నుండు దొర తనపుటువోగ్గుల తనవ రాసమియందు సభ్యులుగ నుండకుండునట్లునరింప కట్టుదిట్టములు చేయబడునని గా॥ పటేలు, గారికి ప్రత్యుత్తర మియ్యబడెను. యధానంతర సంస్కరణమును గూర్చి బొంబయి ఇండియా దొరతనముల కిపుడు తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవని వేరొకప్రశ్నకు సమాధాన మియ్యబడెను.

నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య.

నిర్బంధ ప్రారంభవిద్యకు సంబంధించిన తమ యొక్క బిల్లును రెండవసారి యామోదింప వలసినదని పటే గారు పపాదించిరి. ఇతరరాష్ట్రములకు బొంబయిమాగ్గ దర్శియొడి. బిల్లులో వివరింపబడినయంకము లుచాల ప్రాధాన్యములు ప్రత్యేకసంఘమువారు బిల్లుకుసవరించి ప్రారంభవిద్య నుచిత మొనర్చిరని పటేలుగారు చెప్పిరి.

గా॥ పేతు గులూము మాన్సేసు హిదయాత్ అల్లా గారు బిల్లు నెదిరించిరి. మహమ్మదీయులకు స్కూల్స్ కమిటీల యందు ప్రాతినిధ్య మియ్యవలసిన దనియు కొన్ని వందలములయందు ఉర్దూభాషలో విద్యాబోధనము జరుగవలసిన దనియు మాన్సేసు గారు రెండు మరతుల బెట్టిరి. కాని మాన్సేసు గారి వాదమామోదితము గాక పటేలు గారిబిల్లు ఆమోదింప బడెను.

సిమ్మట ననేక మగు సవరణము లుపపాదించబడెను. కాని సవరణ మొక్కటియు శామోదింపబడలేదు. శాసనము బాలికలకుగూడ వర్తింపజేసినయెడల ఘోషాపద్ధతి నకింప గలదు. శాసన బాలికల మినహాయింపవలసిన దని గా॥ ఖాను బహద్దరు పీర్షాఖేషుగారు సవరణ ముపపాదించిరి గాని వారి వాద మామోదితము కాకపోయెను. యంత్రాలయములయందు పనిచేయుపిల్లల కీ శాసనము వర్తింపవండ జేయవలసిన దని గా॥ చునిలాలు మెహతాగారును, శాసనమును మన్నింపని ఘోషాశ్రీలను కోర్టునకు రప్పింపగూడ దని పిచ్చిగారును సవరణములనుపపాదించిరి గాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. ఇంతలో సభ మరుసటిదినమునకు విరమింపబడెను.

జి. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరుగారి స్మారకచిహ్నము:—వైస్రాయ్ కచిహ్న కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు నేటిపాఠం కాలము 5.30 గంటలకు మహాజనసభా మందిరమున సమావేశమయ్యెదరు.

వెలసరసము! ఫలవధికము!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమధము. చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. చువాసనగలిగి యుండును. వ్రతయింటనుండదగినది. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనము దీప్తి, రంబు కల్పినిధి, మదరాస్

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Italy

Austrian Naval Raid.

LONDON, December 3.
ROME.—It is officially stated that fourteen enemy light craft attacked the coast on November 27th, but counter-attacked by armoured trawlers they quickly withdrew, managing to evade our torpedo boats sent in the direction of Pola to intercept them. An armoured train hit an enemy ship.

Russia

Allies Informed After Negotiations Began. British Attitude.

LONDON, December 3.
Sir George Buchanan the British Ambassador, has issued a statement pointing out that M. Trotsky's Armistice Note was delivered to the Embassy nineteen hours after the Russian Generalissimo was ordered to negotiate an armistice, thus the Allies were confronted with the accomplished fact. He adds that it is impossible for him to reply to a government which his own government does not recognise.

Germany Prepared to Negotiate Peace.

M. Trotsky has informed the Allied diplomats that Germany is prepared to negotiate a democratic peace on all fronts and asks the Allies whether they wish to participate in negotiations opening on Sunday.

The Russo-German Armistice.

U. S. and France Protest.

LONDON, December 3.
PETROGRAD.—The American Military representative at the Russian headquarters on behalf of the United States Government has strongly protested to General Dukhonin against Russia concluding a separate armistice. The French representative told General Dukhonin that France does not recognise the people's commissioners and is confident that the Russian command will reject the criminal negotiations.

Naval Chief Imprisoned.

LONDON, December 3.
PETROGRAD.—Count Kapnist, Chief of Naval Staff, is imprisoned in the Fortress of St. Peter and St. Paul charged with fomenting a strike of officials.

Soldiers Rob a Train.

LONDON, December 3.
PETROGRAD.—A band of armed soldiers held up an express outside Moscow and robbed passengers.

Fraternalism Prevented.

LONDON, December 3.
A Rumanian communique says:—Russian artillery prevented attempts at fraternalism. A Rumanian patrol arrested a German sub-lieutenant and a cadet carrying manifestoes and proclamations to the Rumanians.

Christmas Armistice Suggested.

LONDON, December 3.
STOCKHOLM.—The Swedish Peace Society has telegraphed to the President of the belligerent nations suggesting an armistice at Christmas.

Germany

Pay of N. O. O's and Privates Increased.

LONDON, December 3.
AMSTERDAM.—In the Reichstag General Von Hoven announced that the pay of private soldiers would be increased by one third and that of non-commissioned officers by twenty per cent.

Great War Credit Voted.

LONDON, December 3.
AMSTERDAM.—The Reichstag has voted a credit of fifteen millions of marks, the independent socialists alone voting against it.

General

Canada's Victory Loan.

A National Triumph.

LONDON, December 3.
OTTAWA.—Canada's Victory Loan of one hundred and fifty million dollars has been more than double subscribed. Commenting on this Sir Thomas White, Minister of Finance, said the overwhelming success of the Victory Loan was a great national triumph for the Canadian people. While it would be a week or more before the final returns were received he would not be surprised if the aggregate cash subscriptions amounted to three hundred and fifty millions, from half a million subscribers. Canada had certainly gone over the top average. One in every three families in Canada had subscribed to the bonds and once again the Canadian people had proclaimed to the world their essential unity of purpose and determination to persevere until a final and conclusive victory was attained.

Western Front

Enemy's Terrible Losses. British Regain Lost Ground.

LONDON, December 3.
Reuter's correspondent at Headquarters, wiring to-day, says:—The German losses during the ambitious attack on Friday were terribly heavy, particularly in the bigger of the two attacks between Moeuvres and Bourlon, where the enemy advanced across the open in closely massed waves not attempting even a smoke screen for concealment. Our gunners never had such an expense of human targets. The ground so deep strewn over a very wide area with grey corpses. This attack launched by seven divisions achieved no success whatever owing to the intensity of our thickly concentrated artillery. The southern attack between Vendhuile and Masnières was undertaken by five divisions, and our line was temporarily pressed back. The enemy occupied and somewhat destroyed a stretch of railway near Gazeauxcourt before being driven back. Guardsmen supported by dismounted cavalry and tanks cleared the Hun from Gazeauxcourt, and we regained Gonnelleu, capturing three hundred Germans and forty machine-guns. The heaviest enemy losses were apparently experienced around Masnières owing to the enemy's persistent attempt to advance. By far the greatest proportion of the guns, which had to be left during the first retirement, was retaken and as previously mentioned most of others were blown up or disabled.

Germans yesterday evening delivered fifteen attacks against the Lavacque positions. Reliable informants state that we killed more Germans opposite this part of the line within twelve hours than at any spot in the same time throughout the war. We also advanced our line south of Vallers and Gonnelleu but last night we threw back our line slightly in the region of Masnières for the purpose of strengthening defences. We took nearly five hundred prisoners.

Successful Moon-Light Attack.

We delivered a moon-light attack in the Paschendale region last night, beginning at quarter past one, and after a sharp fighting gained two strong positions, enabling us to complete our scope of observation in this region.

Artillery Duels.

LONDON, December 3.
A French communique reports an artillery duel in various sectors.

The Lull in the Battle.

Austro-German Forces Reinforced. The Present Situation Discussed.

LONDON, December 3.
Reuter's correspondent with the French headquarters in Italy telegraphing on the 2nd says:—For the moment there seems to be a truce in the battle between the Brenta and Piave, the reason being that the Austro-Germans have been forced to pause for breath after many days of unsuccessful and costly attacks. The interlude of calm, however, must not deceive us, heavier and still heavier enemy attacks must be expected. The Germans, and Austrians have profited by the fine dry weather of the last ten days to bring up reinforcements of artillery, and Italian airmen are constantly locating new enemy battery positions which have already come under the fire of the Italian guns before the French or British have fired a shot. The weather is already bitterly cold and the endurance of troops fighting in the mountains has been subjected to a severe test. After the well-organized comfort of France even in the war zone a few days in Italy brings home to one what the Italians have had to endure since they entered the war. Only by the utmost economy can supplies of food be made to fill the passing day's needs in winter. Food is sufficient but careful husbanding is necessary. Nevertheless neither cold nor rationing, nor military misfortune has availed to damp the resolution of the Italian people and they face with entire calm the military and economic problems of the coming year.

LONDON, December 3.

This afternoon's communique from Sir Douglas Haig says:—We repulsed attacks after a sharp fighting in the neighbourhood of Moeuvres. The London troops captured twelve machine-guns and a number of prisoners in the neighbourhood of Bourlon. There has been considerable reciprocal artillery firing on the southern battle-front.

LONDON, December 3.

This afternoon's French communique reports that artillery struggle was fairly violent during the night time between Miéville and Aisne east of Rheims and on the right of the Meuse.

Palestine Front

Turkish Attack Defeated. Two-Hundred Prisoners Taken.

LONDON, December 3.
An official communique from Palestine says:—The Turks attacked at one yesterday morning in the neighbourhood of Beitur-el-Jahta and Bir-el-Buri and gained a foothold in our position, we ejected the enemy at day break taking two-hundred prisoners. The enemy's loss in recent attacks has been very heavy. Our aeroplanes dropped a ton of bombs on the camp, railway, batteries, and aerodrome at Tulkeram, an important junction on the Turkish communications.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta

Mr. Montagu at Calcutta. Four Deputations.

CALCUTTA, December 3.
His Excellency the Viceroy and the Secretary of State received to-day four deputations in the Throne Room of the Government House. The first deputation represented the Bengal Chamber of Commerce and consisted of about 40 representatives led by Sir Hugh Bray, President of the Chamber, who read the address.

The Maharaja of Burdwan read the address of the British Indian Association which urged among other things the appointment of two Indians in the Viceroy's Executive Council, granting of commissions in the army and navy, the right to carry arms, separate electorates for zamindars for district and taluk boards, financial autonomy for provinces with necessary safeguards. The Association considers the abolition of the Secretary of State's Council and the placing of the salaries of the Secretary of State and his staff on British estimates as injurious to Indian interests. The Association is also against increasing at present the number of members in the Executive Council and do not see any immediate necessity for a large addition to the number of members of the Imperial Council.

Mr. J. H. Wigget read the address of the Calcutta Trades Association and presented a memorandum.

Captain Clifford read the address of the Anglo-Indian Association.

The Bengal Chamber of Commerce and Its Memorandum.

CALCUTTA, December 3.
Sir Hugh Bray presented the Bengal Chamber of Commerce memorandum which deprecated further constitutional changes until time had been given for those already begun to be judged. If however, there must be immediate further changes now, these should be confined to the field of Local Self-Government. Any increase in the powers of the Legislative Councils would be premature until their representative character had been extended, and made real, and this advance would only be possible when in villages, towns, and districts the people had been efficiently and effectively associated with the management of local affairs. The great flaw in the existing institutions of local Self-Government was that they were not financially independent yet. Real training in Self-Government could not begin until each local body from village union upwards raised the money which it spent.

MR. MONTAGU'S MISSION. The Anglo-Indian Association. Calcutta Address.

CALCUTTA, December 3.

To
The Right Hon'ble E. S. MONTAGU, P. C., M. P.,
His Majesty's Secretary of State for India.

Sir,
We, the Council of the Anglo-Indian Association, desire to express our gratitude to His Excellency the Viceroy for the opportunity thus afforded us—the recognized representatives of the domiciled Anglo-Indian community in Calcutta and the adjacent parts of India—of placing before you our considered views upon the question of political reform in India.

2 The community we represent, which dates back to the beginnings of British enterprise in India, is composed of (1) persons of pure European descent and (2) persons of mixed European and Indian descent who are domiciled in India. Our actual numbers are difficult to ascertain accurately. Many members of our community are undoubtedly reckoned in the census returns under the heading of "Europeans," and on the other hand, a considerable number of Indian Christians register themselves as "Anglo-Indians". But our community is believed to consist at the present time of about 300,000 souls.

3 As a permanent element of the population of India we are vitally interested in the question of the proposed constitutional reforms. Although we are aware that this address represents the views of the whole of our community, we regret that owing to the Government rule which debars its servants from taking part in political activities, we have been unable, at this juncture, to receive active assistance from the very considerable portion of our community that is employed in the service of Government.

4 We should like to say at once that as we ourselves belong to India by birth and upbringing, or by domicile we desire nothing more earnestly than that India should advance to the position in which it will be able to rank in every way on equal terms with the other constituent elements of the British Empire. We are, therefore, by no means opposed to the principle of introducing reforms or improvements in the Government and general administration of the country, but we are apprehensive that owing to the eagerness and persistence of the advanced school of politicians in India, and the ignorance of the realities of Indian questions that prevails in Britain, the pace of reform may be accelerated to a degree that will be dangerous to the country. We use the word "Country" meaning India and its people as a whole, and we wish to point out that this and other words, as used by Indian politicians, are apt to be understood in Britain and America to mean what they would if they referred to English affairs. In such statements as "The road of reforms which the nation is determined to tread": "The agitation on the Hilbert Bill first revealed to the people the helplessness of their situation": "There is deep despair on the face of India at the present time": "The Indian public anxiously

TELEGRAMS.

awaits an announcement regarding reforms": the words "Nation," "People," "India," "Public" are used in a manner that is gravely misleading to those who know little or nothing of the actual condition of things in India.

5. We feel strongly that the advance towards self-Government based upon representative institutions, must not out-turn the political capacity of the peoples of India, and that it will not do to let the pace be set by a small minority whose education has given them political ideas which to the people at large are and must long remain inaccessible. There is widespread feeling that the immediate grant of a large measure of Home Rule would mean handing over the Government of India to a class representing only a small minority of the peoples of India, and that the effect would be to exchange Government by a bureaucracy, which is at any rate disinterested and efficient, for Government by a bureaucracy that would be neither disinterested nor efficient. It would be a disaster of the first magnitude to make in politics a mistake analogous to that which has been made in the matter of University education, the mistake of beginning at the top, with the result that University education is now paralysed owing to the incapacity of the secondary schools to provide it with proper material. What is wanted is the energetic continuance and improvement of the political education of the people of all classes by means of existing institutions—panchayats, district boards, co-operative societies, municipalities, and legislative councils and it is only through active participation of the different classes of society in the working of these institutions that the ideas of representation and self-government can be safely made the goal of political endeavour. The attempt to advance towards these political ideals means a great change from the existing order of things, and we agree with Mr. Ramsay MacDonald that it cannot be made in its fullness in a day or a year.

6. But because we are anxious not to go too fast we do not wish to stand still. We think that considerable autonomy should be given to the great provinces especially in finance, the administration of justice, and in education. We are also in favour of some enlargement of the Imperial and Provincial Legislative Councils, both by election and by nomination. We consider that important minority communities such as the Sikhs, Parsees, Indian Christians, Anglo-Indians, and others, should be continuously represented by elected representatives, and we should greatly like to see some direct representation of the vast agricultural classes by the nomination to the councils of district officers whose work has been among the people, and who are in sympathetic touch with them as no others are. One of our reasons for desiring an enlargement of the legislative councils is that larger councils will provide the means for the political education and training in statesmanship of larger numbers, and will also, we hope, bring into the field of serious political persons representing different views, different interests and different classes of the population. We are also in favour of the appointment of more of the non-official classes in India to the Executive Councils, but we are strongly opposed to fixing any definite fraction of the total number of executive appointments to be so made, and we are still more strongly opposed to the election to such appointments by the legislative councils. Finally, we consider it essential that there shall be nothing in any scheme of reform that is to take effect in the near future, that will tend to impair in any way the ultimate supremacy in India of the Government of India, and the position of Britain as the paramount power.

7. It is intended, we believe, to associate Indians still more largely with the actual administration of the country by throwing open to them a greater portion of the higher executive and secretariat appointments. We venture to urge that the arguments in favour of this concession to Indians apply with at least equal force to its extension to the community we represent. The history of the community associates it closely with the administrative system of the country, and, notwithstanding the obvious deficiencies of our environment, Anglo-Indians have from time to time risen to the highest positions. Moreover, in consequence of the exceptional circumstances of our community, we are necessarily more in touch with Indians than is possible for the European temporarily resident in India. This undoubtedly gives our community a special value. Our loyalty is unquestioned and has been repeatedly proved. It has been an indispensable part of the machinery of administration in certain important Government departments and in railways. We formed the bulk of the now defunct volunteer forces of India, and we have been comparatively numerous in the new Indian Defence Force. Our sons are fighting for the Empire in every arm and on every front of the present war, and many of our daughters are doing war work of the kinds that are open to them. We were allowed somewhat late in the day to provide men for a special Anglo-Indian force, and though we had some difficulty in providing the numbers asked for from among those of our community who had not already responded to their country's call, we have provided them and we have been told by the military authorities that they have proved entirely satisfactory soldiers. We may safely say that if any scheme for the defence of India on colonial lines comes into being as the result of measures of reform that may be adopted, the importance of Anglo-Indian military units will be greatly enhanced. Finally we may claim that our community is the most literate of the separately distinguishable communities of India. This necessarily so, for no member of the community who is not sufficiently educated to be able to command a European wage, can live. We therefore trust that the relative smallness of our numbers will not cause our interests to be forgotten in the various changes and readjustments that appear to be imminent.

8. In conclusion we venture to express our appreciation of the devotion to the interests of India shown by your journey here in these times of difficulty and trouble. We have every confidence that your personal intercourse with those who represent the complex interests involved, limited though it must be by the shortness of your stay among us, will do much to ensure a right decision as to the steps to be taken for the good of India and all its peoples.

(Sd.) W. J. Clifford, President.

A. C. Atkinson } Vice-Presidents.

J. H. Rundlett }

W. H. Arden-Wood Members.

M. H. Marting

W. G. Burgess

M. N. Fitzgerald

A. G. Manuel

S. C. Gethen

H. E. Medlycott

G. O'Connell

L. J. D'Santes

G. O. Small

M. O. Wakeford

C. N. Myers.

Interviews.

Private interviews were given to Sir Hugh Bray, Mr. H. Harris, Mr. R. V. Mansell, Mr. Frank Carter and The Hon'ble Mr. Ironside representing the Bengal Chamber of Commerce, the Hon'ble Maharajah Bahadur of Burdwan, Maharaja Tanore, the Maharaja of Nishipore Raja Kishorlal Gowami, Raja Rishikes Laha representing the British Indian Association Mr. J. H. Wigget, Mr. W. J. Bradshaw, Mr. Eden, Mr. Munro and Mr. Hooper representing the Calcutta Trades' Association and Captain Clifford, Mr. Rendlett, Mr. Atkinson, Mr. Small and Mr. Burgess representing the Anglo-Indian Association.

Bombay

The New Sheriff of Bombay.

BOMBAY, December 3. It is understood that Mahomed Rajibhok Lajji is to be appointed Sheriff of Bombay in succession to Mr. Birkett. He comes of a Cutch family. His firm are agents to several flourishing industrial concerns. In February last he was nominated additional member of the Bombay Legislative Council.

The Bombay Council.

BOMBAY, December 3. A meeting of the Legislative Council was held to-day the Governor presiding. In reply to the questions from the Hon'ble Mr. Patel the Government said that in view of the change which had taken place in the activities of the Anglo-Indian-Empire-League which now includes politics also the Government proposed to take action to see that Government servants did not continue as members of that body.

In reply to another question it was stated that post war reforms in India had been the subject of correspondence between the Bombay Government and the Government of India but no final reply had been submitted.

The Compulsory Education Bill.

The Hon'ble Mr. Patel moved the second reading of the Bill, viz, proposal for extension of free compulsory primary education in Municipal areas of the presidency. The Bill empowers municipalities with previous Government sanction to notify primary education for boys and girls between six and eleven within municipal districts compulsory and free, to impose penalty of making fine of Rs.5 for default, to impose for this purpose fresh taxation or increase the existing taxation and to appoint wherever necessary schools committee to enforce the provisions of the act. The Hon'ble Mr. Patel in moving the second reading said that the other presidencies were following Bombay's lead in this direction and that the step was a very momentous one. He also said that the original draft bill had been altered by the select committee making primary education wholly free. The Hon'ble Mr. Sheikh Gulam Husein Hidayatulla opposed the bill conditionally suggesting two provisos to the effect that the medium of education in certain districts should be Urdu and for giving adequate representation for Mahomedans on schools committee. The suggestions were not adopted and the Bill was passed on a division 38 voting for and two against the bill. The Bill was declared passed. The Bill was then taken clause by clause. Several amendments were considered by the Council none being passed. Most amendments referred to the representation of Mahomedans on schools committee and the quorum required to consider resolutions on the subject of the bill in municipal councils. The Hon'ble Khan Bahadur Pir Baksh moved an amendment to the effect that provisions of the act should not extend to girls on the ground that Purda system, held sacred by the Mahomedans, would be discouraged. Several members opposed the amendment the Hon'ble Mr. Desai characterising the amendment as reactionary. The amendment was lost.

The Hon'ble Mr. Chunilal Mehta proposed an amendment excluding factory children from the operation of the act. Sir Madhav Chaulal said that factory owners should start an adequate number of schools for labouring children before demanding such exclusion. The amendment was lost. The Hon'ble Mr. Bhargri moved the amendment to the effect that the schools committee should have a fixed Moslem representation. The Hon'ble Messrs Hidayatullah, Haroon Jaffer, supported while Sir M. B. Chaulal and Mr. Patel opposed the amendment which was lost 12 voting for and 26 voting against. The Hon'ble Mr. Baksh's amendment to the effect that no Parda Nishan lady should be served writ for default under the act was opposed by the Hon'ble Mr. Garud and the Hon'ble Mr. Patel and was lost. The Council was adjourned till to-morrow when the Bill will be further discussed.

The Cricket Carnival.

BOMBAY, December 4. The opening match of the Quadrangular cricket Tournament began to-day when the Hindus met the Mahomedans on the Esplanade ground this morning at 11 in a three days match. The Mahomedans team this year is a stronger combination than last year's having been fortunate enough to enlist the services of Abdul Salam of Aligarh, Saleh Mahomed and Ferozekhan of Kashmir and Ferozeuddin of Rawalpindi. The Hindu representative team has undergone very little

change all the familiar names being there. The Mahomedan team winning the toss went in for the first knock sending in Ferozeuddin and Ferozekhan to the bowling of Joshi and Chandarana. The beginning was unfortunate two wickets, Ferozekhan and Murad falling in quick succession with in five minutes of the play for eight runs of which four were byes. Both Joshi and Chandarana were unplayable in the beginning. The next man Yusuf Beg began cautiously. Runs were extremely difficult to obtain. He stemmed the tide of disaster in partnership with Ferozeuddin which lasted for an hour and half. Before lunch during which 48 runs were added to the score, hitting out was the order of the game. After lunch the pair seemed to be determined to improve the outlook. 60 and 70 were signalled in quick succession when a rot set in three wickets falling between 74 and 79. Nazir Hussain Abdussalam made 45 and 22 in brilliant style. But the outstanding feature of the innings was the free and confident hitting of Khan Mahomed who in a short time added 34 to the score. The Mahomedan innings closed at 4-30 P. M. for 202 runs, Hindus going in next made 28 for the loss of one wicket when stumps were drawn for the day.

Indian Industrial Commission, Apprenticeship Favoured.

BOMBAY, December 3. Sir Francis Stewart presided over the sitting of the Indian Industrial Commission to-day Sir Thomas Holland, Sir R. N. Muckerjee and Mr. Chatterton were absent.

Mr. Alfred Hyland, Mechanical Engineer was the only witness examined and this terminated the examination of witnesses by the Indian Industrial Commission in Bombay. Mr. Hyland was of opinion that some system which would make an apprentice stick to his job for a fixed number of years was necessary. Mechanical concerns in India would welcome apprentices having the required aptitude.

The Commission leaves for Lahore to-morrow night.

Free and Compulsory Education in Bombay City.

BOMBAY, December 4. The Bombay Corporation on Monday evening further discussed the School Committee's scheme for making primary education free and compulsory within a period of ten years. Mr. Satalvad, Chairman, Schools Committee, proposed that the Corporation should approach the Government for financial co-operation for the scheme by asking the Government to contribute one third of the additional expenditure of twenty four lakhs involved in the scheme, the Corporation undertaking to find the balance of eighteen lakhs of rupees. There were two amendments proposed to Mr. Satalvad's resolution but both were negatived and Mr. Satalvad's resolution was carried by an overwhelming majority.

South India

The Coconut Industry.

Proposal to Shift it to Colombo. Protest from Cochin Durbar.

ERNAKULAM, December 3. It is reported that the location of the new firm for the coconut industry in South India has been proposed to be shifted from Cochin to Colombo. The Cochin Durbar at whose instance Messrs. Tata Sons & Co., have undertaken the industry has it is understood protested against the new proposal. The Durbar has taken shares to the value of several lakhs of rupees and promised several concessions by way of encouragement.

BRIEF TELEGRAMS.

The son of His Highness the Raja of Cochin who was interned in Germany some time ago and released at the instance of the Pope will return home next week.

It is understood that the Valia Rajah of Edapalli has just submitted a memorial to his Excellency the Governor of Madras through Mr. A. L. Braidwood, I. C. S. British Resident, in Travancore and Cochin, praying for His Excellency's immediate intervention for the settlement of certain disputes that have arisen between himself and the Travancore State in regard to Edapalli Swaroopam. The dispute has been a long standing one, though not as old as the dispute between the Cochin and Travancore States over the perumara dewaswami which still remains unsettled and for the settlement of which another arbitration tribunal will be held by the British Resident shortly.

A message from Trivandram states that Mr. Charles Brander, the Travancore planter, was shot by a man living near his estate while he was walking in his plantation. The death was instantaneous. It is stated that the culprit had a grudge against Mr. Brander, as he was threatened with compulsory eviction if he did not sell his lands to Mr. Brander. The District Magistrate and the Police Commissioner are making enquiries on the spot.

Stop-Press Telegrams.

ప్రజాభిప్రాయములు

I కలకత్తా కాంగ్రెసు.

అయ్యో, తాముగాని తమప్రతికాపాతరులుగాని, ఈడిసెంబరు ౨లో కలకత్తాలో జరుగబోవు దేశీయచూపసభకు నుమారు. ఎంతమంది ఆంగ్లనానుకులు ఏయే తేదీలను వెడలగలరో, ఈ ప్రతికాముఖులుగాని ప్రత్యేకముగ ఈక్రింది చిగునామాకు గాని తెలియజేసి మాకృతజ్ఞతా పూర్వకవందనములనందెదరా? దేవరాజునీ తా రామస్వామి.

కార్యదర్శి, ఆంధ్రసమితి, ఖరగపురము

II సానందోపాఖ్యానము

అయ్యో, నేను కోటి శివరామకవిప్రణీతసానందోపాఖ్యానమును మంచి ప్రతిక సవరించి ప్రచురింపదలచియున్నాడను. తద్వల్ల మిదివర కెవ్వరైన మంచి కూర్పును ప్రచురించినవో నాకు తెలియజేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. తద్వల్ల మిది వరకు తప్పకుండు కుప్పలుగ నుండునట్లు ముద్రించియున్నారు. కాని, శుద్ధప్రతి నాకు లభింపలేదు.

కోటమర్తి నాగేశ్వరశర్మ, మల్లవరము, నర్సాపురము తాలూకా

III స్వధర్మ మెద్ది?

అయ్యో, కడచిననెల 24-వ తేదీని రాయలూరు గ్రామ స్వరాజ్య సమితి వార్షికోత్సవ సమయమందు డాక్టరు దంటు ముప్పావ ధానిగా రుపన్యసించుచు, మనము స్వధర్మమును కాపాడు కొనవలయునే గాని, పాశ్చాత్య నాగరికతతో గూడిన స్వరాజ్యము గాని విశ్వధర్మము గాని బ్రౌన్విత్తముగాని మన కక్కర లేదనియు మన మెంత హైన్యము ననుభవించుచున్నామో మన స్వధర్మమును కాపాడుకొనినయెడల మన కనే స్వరాజ్య పదవి యనియు ప్రస్తావించిరి. కాని, మన స్వధర్మ మెట్టిదో వాడుచున్నవారు గారు. వారి భోరణిని బట్టి పరిశీలింప, వగ్గా శ్రమ ధర్మములప్రకారము ఎవరెవరి ధర్మమును వారు కాపాడు కొనిన మనకు స్వరాజ్యపదవి లభింపగలదని కూడ చెప్పినట్లు లున్నది. స్వాతంత్ర్యమును పొందుట కందరికి సెకే ధర్మము కాని, వగ్గా శ్రమధర్మముల ప్రకారము ఎవరి పని వారు చేసిన స్వాతంత్ర్యమును పొందగలుగుట వెట్టితలంపు. ఇప్పుటి పరిస్థితుల ననుసరించి యేవర్లమున కెద్ది స్వధర్మమో తమస్వధర్మమును కాపాడుకొనుటకుమాగ్గు తెచ్చియో అట్టి తమ స్వధర్మమును నెఱవేర్చిన స్వాతంత్ర్యమిట్లు పడయగలు గునుమో వారృహ్మణ్యభిప్రాయము ప్రతికాముఖులను విపులముగ తెలియబరచి నాకును లోకమునకును గల మనస్సంతో చమును నిర్వర్తించి పుణ్యమును గట్టుకొనెద రని ప్రార్థించుచున్నాను.

రాయలూరు, } పొన్నలూరి రామకృష్ణయ్య. 26-11-17

IV ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము.

అయ్యో, ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మను సమస్య మన రాజధాని యందు నలుప్రక్కలను వ్యాపించినది. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మొసగుటచే కాంగ్రెసువారు దీని నామా దించి రని కొందరు బ్రాహ్మణేతరనాయకులు వెట్టిగా భ్రమ పడుచున్నారు. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలె నని మహమ్మ దీయులు కొరగా నది జాతీయ సమ్మేళనకు భంగకర మని యెంచి కాంగ్రెసువారు దానిని అంగీకరించలేదు. వాదవివాద ములు అయిదారేండ్లుబరిగెను. ఈ మధ్య కాలమున కాంగ్రెసు సభకు వచ్చు మహమ్మదీయ సోదరుల సంఖ్య యేటేట త్వరిత ముగ తగ్గుటను జూచి వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగని యెడల వారు తమతో నేకీభవింప రను భయముచే కాంగ్రెసు వారు వారికి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మొసగిరి.

కొందరు బ్రాహ్మణేతరులు స్వరాజ్యము వచ్చిన బ్రాహ్మణరాజ్య మని భీతి నొందుచున్నట్లు గతపను చున్నారు. ఎక్కడ జూచిన బ్రాహ్మణులే యనియు కాసన సభలు వారే యలంకరించుచున్నారనియు మొఱవెట్టుచున్నారు. వొట్టినిచ్చు నధికారము గల బ్రాహ్మణేతరులే విస్తారముగ నున్నారు. అట్టితెట్టి బ్రాహ్మణేతరులే యెన్ను కొనవచ్చును గదా? బ్రాహ్మణేతర లందఱకు కలసి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగుట గూడ జాతీయసమ్మేళనకు భంగ కరము గావునను, బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర, యను లేనిపోని వివక్షతల దెచ్చివెట్టుట గావునను సమంజసము గాదు.

మరొకందరు ప్రతిసంఘమునకు ప్రత్యేకముగ ప్రార్థి నిధ్య మొసగ వలయు నని చెప్పుచున్నారు. క్రిందటి జనాభా ప్రకారము మన యాంధ్రదేశములోనే ముప్పది యాఱు బ్రాహ్మణేతర సంఘములు గలవని తెలిసికొనిన, ఇది యాచరణ లోనికి దెచ్చుట బహుదుర్లభ మని తేట తెల్ల మగును. ఇక దీనివలన గల్గు లాభములా, హేమీనుడ మన్న మున్న. నష్టము లా లెక్కలేనన్ని. అందు ముఖ్య మగునవి రెండు మన సంఘ మునకన్న నితరసంఘములలో గల కుక్కాబుద్ధియు దీక్షాను భవమును గల వారల నెన్నుకొన గూడదు. మిక్కిలి యపా యకరమగున దేదన, ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము వ్యభేదము ల నభివృద్ధిజేసి వర్ణానుయతల బెంచి జాతీయైక్యత కపార మైన భంగమును గావించును.

ఇంకొక సందేహము కూడ గల్గుచున్నది. ప్రతిసంఘ మును ప్రాముఖ్యము గల్గి చిన్నది యైన, ప్రాముఖ్యము లేక నె ద్దదగు సంఘ మేదో తెలియకున్నది. కొందరు బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల 'ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున' సంగీకరించి రందురా, కాంగ్రెసువారు మహమ్మదీయులకు 'ప్రత్యేక ప్రాతి నిధ్య మొసగినట్లే. కావున, వ్యభేదముల నభివృద్ధిజేసి వర్ణా నుయతల బెంచి జాతీయైక్యతకు మహాపకారమును జేయు ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును గాని ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యమును గాని చున సోదరులు తమ మనస్సుల జొరవీయక వృత్తుల మీద నాధారపడు ప్రాతినిధ్యమును గోరిన మనకును మన భరతమాతకును మహాపకారమును జేసిన వారలగుదు రని నా తలంపు.

మదరాసు. ముల్కూరి రంగయ్య.

V శ్రీవిద్య - ఆంధ్రుల యువేక్ష.

అయ్యో, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తరుచుగా బ్రాహ్మణ దేశభాషలలో విద్య చెప్పింపవలసినదని వ్రాయుచున్నప్పుడు, బాలికల నిమిత్తము స్థాపింపబడిన యున్నత పాఠశాలలో శిశువుల తరగతినుండి తెనుగుభాష మాటలాడుట కయినను రాని విదేశ శిక్షకురండ్రును వందలకొలది శిక్షకులిచ్చి నియమించి ఆంగ్లేయ భాషలోనే విద్య చెప్పుచుండగా, మనవారు ఉపేక్షతో నుండుట బహు విచారకరము. శిక్షకులు గానుండు మనవారు తెనుగుభాషలో యావత్తు పాఠములు చెప్పట కష్ట మని తలంచి విద్యావిచారణాధికారులకు ఆంగ్లేయ భాష అత్యవశ్యకముగా చెప్పడని బాలికల శిక్షింపజూతు కొరుచున్నారని తరుచుగా వ్రాయుచుండుటచేత, వారు ఆంగ్లేయభాషలో విద్య చెప్పటకు ఉత్తమము జూచియుంచినారు. కనుక, మన మందరము కలిసి ప్రభుత్వమువారికి విజ్ఞాపనములముగా తెలియపరచవలసి యున్నది. చెన్నపట్టణములో ఆంధ్రసభ తాలూకు విద్యాశాఖవారు సెక విజ్ఞాపనము వ్రాయించి పంపించినయెడల తెనుగు జిల్లాలవారిచేత సంతకములు చేయించి పంపించెదము. ముందు కాకినాడలోను బరంపురము లోను వెట్టిబోయెడి యున్నతపాఠశాలలలో తెనుగుభాష ముఖ్యభాషగను ఆంగ్లేయ భాష ఇష్టపాఠపాఠముగాను నుండునట్లు ప్రభుత్వమునారిని ప్రార్థింపవలెను. ఆంగ్లేయభాష లోనే తమ బాలికలకు ప్రవేశిత కలుగవలె నను కోరిక గల వారు విశాఖపట్టణములో గల యున్నత బాలికాపాఠశాలకు తమ బాలికలను పంపవచ్చును. మాట్రికాలోనే అక్షరజ్ఞాన ము లేని శ్రీలకు ఆంగ్లేయభాష చెప్పించుట ప్రమాదకర మని తలంచుచున్నాను. శ్రీలకు అక్షరాసము కుటుంబపోషణము మొదలగునవి ముఖ్యముగా చెప్పింపవలెను. వారు ఆంగ్లేయభాషవల్ల తమ కుటుంబములు బాగుచేసికోలేరు. పరి హాసపాత్ర లగుదురు.

బరంపురము. రంగారెడ్డి గున్నయ్య శాస్త్రి. VI బెజవాడ బూటక వాయక సభాధిపతి.

అయ్యో, లోగడ బెజవాడలో జరిగిన బూటక వాయక సభాధి పతి చట్టిగారు గంధివిజ్ఞప్తులలో సంతకములు చేయించువారు పన్నుమాయలచే ప్రజలు మోసపోయి సంతకములు చేయుచు న్నారని నెపముజేసిరి. ఆజ్ఞప్తులలో నేనును నేయిసంతక ములు చేయించితినిగాన నే పన్నునమాయలను చట్టిగారికి నివే దించుచున్నాడను. నేనెచట సంతకములు కొరినను సంతకము లుచేయువారు కాంగ్రెసుప్రజాధిపతు చాలవరకు అగ్గము చేసి కొన్నవారే సంతకములు చేయుచుండంగిరి గాని, మాయలను పన్నిన గాని సంతకములు చేయని స్థితికలగలేదు. మీసంఘ మునం దభిమానియు ప్రతివాదీయునిషయములో తనతో సమముగా తెలిసిన వారు లేరనియు ననుకొనుచున్న మా సాంఘికలలో సెకను 2,3 గ్రామములలో సంతకములు చేయనియ్య కుండ అకట్టిరని విని అచటికి మాన్మేహితులలో సెకరివారి యొద్దకు పంపగా, ఆ మనవాన్నే హితుని ఈరీతి ప్రశ్నించెట: "ఈ ప్రజాశక్తి క్రింద ఈయరువురే (కార్యదర్శిలని తెలియదు పాపము) సంతకములు చేయుచేమి? తదితర బ్రాహ్మణేతరులు చేయలేదే" అని ప్రశ్నిజేసెట. 'కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు ఈ యరువు' రని చెప్పగా, కొంత కాంతులయ 'బెజవాడసభా సంకరము చేసెద'నని చెప్పెట. ఆయనకు బెజవాడలో తన సంతకము చేయుటయో చేయకపోవుటయో చర్చింప రని తెలియదయ్యె. ఆయన చేకకపోగా, 2 గ్రామము లాపి మీ యభివందనములకు నిర్ణయముగా నున్నాడు. నిషయము విచా రింపగా, ఇచట మీయనుచు లొక యన్నట్లు, ఎన్నడు ప్రతిక ముట్టిన పాపమున పోని ఆనాకుకు ఈ మీ యనుచరుని వద్ద తీరుబడి. యయినప్పుడు పోయి ఆయన చెప్పింది విని నేర్చుకొనిన జ్ఞానముకు ఈ విజ్ఞప్తులలో సంతకములు చేయక చేయనీయక యుండుట కుపయోగించినట్లు తెలిసినది. అట్టి నాయకులను మీసంఘమున చేర్చుకొని మురియుచున్న మీరా గంధి విజ్ఞప్తుల సంతకములు చేయించుచున్న వారల మాయలం గనివెట్టి వెల్లడిచేయుట? అధికారబలసంపన్ను లయిన మీరు ఎట్లనినచెల్లదు? చెల్లనిండు! పరుల నిండుటకే యుపయోగింప బడుచున్న మీసంఘమును ప్రతికలను లేఖ లకు సన్నాధమునకు త్రిప్పుటకు దేవునిగూర్చి వేడుచు విర మించెదను.

ప. భూషయ్య. (కమ్మకులజుడు)

అన్ని పున్య జ్వరములకును యిసనాఫలిమందు రామబాణమువలె ఆమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial) (934)

ఇసనాఫలి మందును సేవించి, పున్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈమందు బహు నమ్మకమైనది. పున్యజ్వరమునకు దివ్యవధము:—ప్రపంచమందంతటను మనస్సు జిల్లాలయందు వెక్కుమందికి జయప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప శైధ్యులందరూ ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జీర్ణించి గుల్మవాధితే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు ఆమోఘముగ పని చేయు తిరుగను జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమారు పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చయమగును. ఏమియు అపాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్న పిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదివద్దగ దొరుకును.

సోల్ ఏజెంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి. చెన్నరాజధానియందు సోలు ఏజెంట్లు:—డబ్ల్యు. ఈ. స్లిత్తు అండుకో, మదరాసు. దగామందులను జూచి మోసపోకు.

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోషధములు.

రూ.	పేరు	రూ.
0.2	జలరూక్షము ముద్దతోమటకు	0.12
1.4	తీగ్గనామకము మూత్రము లతగ్గమునకు	0.8
0.8	దంబులచేరి పండ్లతోమటకు	1.3
1.0	వల్లూరికాయ భాగ్యపుష్టికి	0.10
1.2	బల్లవారి క్షయములకు సీసా 1-కి	1.0
2.12	మలమలము క్షయములకు 1-కి	1.0
0.2	తేలములకు తేలునాటుకు సీసా 1-కి	0.8
0.4	శక్తికాంక్షము కంటి క్షయములకు	0.8
0.8	కలనామకము వాంఛితములకు	0.8
0.8	బల్లవారి క్షయములకు సీసా 1-కి	0.8
0.8	వల్లూరికాయ భాగ్యపుష్టికి	0.4
0.4	తేలములకు తేలునాటుకు సీసా 1-కి	0.6
0.4	తామర తేలు; తామర, తీటకు	0.4
1.0	బల్లవారి క్షయములకు సీసా 1-కి	1.0
1.4	కల్లూరికాయ భాగ్యపుష్టికి	0.8
1.0	బల్లవారి క్షయములకు సీసా 1-కి	1.0

రూ.	పేరు	రూ.
0.12	మోహిని తేలుము పెద్దకులము పెరుగుటకు	0.12
0.8	శోమవారి క్షయములకు తేలునాటుకు	1.3
1.3	ఉబ్బనములకు మందు సీసా 1-కి	0.10
0.10	కన్నులమూతము పెద్దవి, మంచివి	1.0
1.0	నుఖభాగి మూత్రము	1.0
1.0	నుఖభాగి తేలుము పుండ్లకు	0.8
0.8	విరేచనములకు మూత్రము దెబ్బ 1-కి	0.8
0.8	గ్రహణి మూత్రము దెబ్బ 1-కి	0.8
0.12	శిరోవేదన మూత్రము తేలునాటుకు	0.8
0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి	1.0
1.0	తేగ్గనామకము సీసా 1-కి	1.0
1.0	కునుమారి మూత్రము, కునుమ వ్యాధులకు	0.6
0.6	చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0.8
0.8	కుందరితేలుము, ముఖకాంతికి	0.8
0.8	పగుళ్లకు తేలుము శిశువులకు	0.6
0.6	కర్ణమూలనారి చెవిపోటుకు	0.8
0.8	బాలూలి మూత్రము మలబద్ధములకు	0.8
0.8	జంతువాతహరి ఎమిడికలకు	

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

శారదాంబ

ఇది శ్రీ భక్తబోధిని నును నాటకము.
సంఘము నాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిండుజూపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
7, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ లేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
శాశ్వతములును నొసంగును. 219
అకోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు
(వాసిని తపాల భిన్న లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్రి,
ఆతంకనిగ్రహ బోషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వాదాపీడితులకు వరము: ఐహాడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తములను జనించు జాడ్యములకు కిరీటుకలతో మందు. కుంభులను, మచ్చలను, గండ్లములను
కండ్లను, ప్రాంతాంశులను అన్ని విధములను గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షుభ్రకారిణి (28)

వనోషధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
కాగొట్టును. తీరమందరి పాదరక్షదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాకోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులు 4 రోజుల బుడ్డలో అమృతమును.

జాత్రీబరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

విభాసాలిపి ప్రశంస

ఇది శ్రీమద్విల్లంబి అపారాయ విరచితము.
రూ 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
రూపొందినది. వెల 0-1-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల అయము, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలలో గారి ఇంటి లియగు
చేయబడిన 'లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ' ను సేవించండి. దీనిని సేవించిన
యెడల ధాతుపుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి యెక్కువ మొదలయినవి కలుగును.
స్వస్థులకు ధాతువు మూత్రములలో కలిసిపోవుట, నీరుచుగుడు, బహుమాత్ర వ్యాధి,
మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచిగుణము పొందిన అశేఖులు రంగోస్, పిహంగ్,
సిలోస్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతముల నుండి బహుమాన
పుత్రులు విశేషముగా పంపియ్యవారు. కావలసినవారు అర్హతా స్థాంపును పంపినచో
బహుమానపుత్రుల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధమని రుజువుపరచువారికి నై కను
పరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా
పొందవచ్చును. పార్శ్వలను కొనుగోవునకు 'డి. మన్నాలలో' అని యుండుట చూచి తీసి
కొన వలయును. అనుపానపత్రిక పార్శ్వలతో పంపబడును.
ఏడెంటులు కావలసియున్నది.

15 తులారు డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0. తపాలభిర్లు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలలో, ఢిల్లీవైద్యులు, సాలామిసిరి మురబ్బడిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాషధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.
1/4 పౌను సీసా రూ 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రూ 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సీసా రూ 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయుభాషలో
జరుకువలయును.

జాండు ఫార్మస్యూటికల్

వర్షా

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

ఆత్మజ్ఞానా

శిరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.
వయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ
గంధకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
చిన్నవైకా చక్కనిగంధము వెల రూ. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాయమైన
వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు, ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. డి. సి. ఎం.
(946) మేనేజరు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0
సేవాశక్తి కన్నూరి, మంచిది తులం 1-కి రూ. 80-0-0
మంతు పువ్వు తులం 1-కి ... 2-0-0
గోరోజనము, మంచిది " ... 1-0-0
రసభస్మము తులం 1-కి ... 0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ... 2-0-0
కాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమూత్రము, నువానగానుండును 50-కి 0-8-0
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాడెమ్మ మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.